

moja gorenjska

04

Dr. Angelika Mlinar: Želim, da bi moj uspeh dvignil slovensko samozavest.

10

Karavanke se nižajo. So Karavanke sploh ovira za več sodelovanja med Gorenjsko in Koroško?

AKCIJA DIOPTRIJSKIH OČAL

**PRVA OČALA KUPITE,
DRUGA VAM PODARIMO***

*podrobne informacije dobite v optiki ali na www.optika.si

Optika Aleksandra

QLANDIA

www.optika.si

tel 04 234 234 2

NOVO! **100% NARAVNA
MOŠKA SPOLNA MOČ
BREZ STRANSKIH UČINKOV!**

Kapsule **MAX ERECTUM FORTE** so popolnoma naraven izdelek za moške, za spodbujanje erekcije. Uporabljajo ga lahko tako mlajši kot starejši.

POZITIVNI UČINKI:
boljše in močnejše erekcije, povečanje spolne sle, povečana vzdržljivost, podaljšan spolni odnos, intenzivnejši orgazmi, boljši nadzor nad prezgodnjim izlivom.

**NAROČITE KAPSULE MAX ERECTUM
ŠE DANES IN SI ZAGOTOVITE
POPOLNO SPOLNO ŽIVLJENJE!**

INFORMACIJE IN NAROČILA
031 399 322

OBIŠČITE VAM NAJBLIŽJO TRGOVINO **VENERA SHOP**

KRANJ, Šuceva ul. 25 (poslovna hiša Rona) tel.: 04 281 32 21
MEDVODE, Seškova ul. 9 (nasproti Colorja) tel.: 01 361 17 73

V VSEH POSLOVALNICAH **VENERA SHOP** PO SLOVENIJI TER NA www.venera-shop.si

ELEKTRO GORENJSKA PRODAJA ZNIŽUJE CENE ŽE ZA MESEC NOVEMBER

Nižje cene električne energije v letu 2014

Elektro Gorenjska Prodaja niža cene električne energije s 1. januarjem 2014. Novi cenik za gospodinjske odjemalce bomo objavili v decembru.

Zvestoba se splača

Elektro Gorenjska Prodaja nagraduje zvestobo svojih odjemalcev. Računi njihovih zvestih odjemalcev v paketih Osnovni, Porabim, kar rabim, Reenergija in Modra energija za toplotne črpalke bodo že za mesec november nižji za 1 % in 2 % za mesec december.

Rečeno, storjeno

Računi za električno energijo bodo nižji, ne da bi bilo treba odjemalcu narediti kar koli. Vse potrebno bomo uredili v Elektru Gorenjska Prodaja.

Družba Elektro Gorenjska Prodaja, podjetje za prodajo elektrike, d.o.o., je registrirana pri Okrožnem sodišču v Kranju, št. Srg 2011/8382 z dne 7. 3. 2011. Osnovni kapital: 3.000.000 EUR. Matična številka 3926770000, ID številka SI37692186, transakcijski račun pri Gorenjski banki 07000-0001282527. Sedež družbe: Kranj, poslovni naslov: Ulica Mirka Vadnova 3, 4000 Kranj, internet: www.eg-prodaja.si.

www.eg-prodaja.si | ☎ 080 22 04

POCENI OGREVANJE s toplotno črpalko

TOPLLOTNE ČRPALKE
od 1973

Pridobite
finančno
spodbudo
Reenergija

Prihranite
do 75%
stroškov
ogrevanja

Izkoristite
prednosti
brezplačne
obnovljive
energije

Zakaj je **Thermia Atec** najboljša rešitev ogrevanja za vaš dom?

- **Kakovostna in učinkovita** toplotna črpalka
- Zanesljiva za **starejše, radiatorsko ogrevane** hiše
- Razvita in **proizvedena na Švedskem**
- Proizvajalec z **90-letnimi izkušnjami**
- Strokovna vgradnja, **izvedba na ključ**
- **5-letna garancija** in odziven servis
- **Nižja cena električne energije** v paketu Reenergija - Finančna spodbuda

Pokličite za brezplačni ogled strokovnjaka!

080 20 65 info@thermia.si

PRIDOBITE 1.000 EUR finančne spodbude

Paketna ponudba velja od 1. 9. do 31. 12. 2013.
Več o ponudbi: www.reenergija.si

Podarimo 5 let GA garancije in bon za brezplačno elektriko

Potrdilo za bon prejmete ob nakupu gospodinjskega aparata v GA trgovini. Bon za brezplačno elektriko lahko koristijo odjemalci Elektra Gorenjska Prodaja v skladu s Prodajnimi pogoji podjetja.

bon za elektriko
elektra
gorenjska
prodaja

5 let
100%
garancije

Pralni stroj

Bosch WAE 24368BY

- Zmogljivost pranja 6 kg
- Ožemanje 1200 vrt/min
- Energijski razred: A+++
redna cena: ~~449,99~~

399,99*
+ bon za elektriko
elektra
gorenjska
prodaja 20€
379,99**

A+++

Zamrzovalna skrinja

Zanussi ZFC21400WA

- Energijski razred: A+ (A-20%),
- Prostornina 210l,
- Višina: 87 cm, Širina: 80 cm

redna cena: ~~419,99~~
279,99*
+ bon za elektriko
elektra
gorenjska
prodaja 30€
249,99**

Sušilni stroj s toplotno črpalko

Electrolux EDH3386PDW

- Nežno sušenje s toplotno črpalko
- Zmogljivost sušenja 8 kg
- Energijski razred: A (A-40%)
redna cena: ~~999,90~~

599,99*
+ bon za elektriko
elektra
gorenjska
prodaja 30€
569,99**

8 kg, A+(A-40%)
tih invertni elektromotor
inox boben, sušenje volne

* cena, ki jo plačate ob nakupu.

** cena predstavlja končno vrednost izdelka, po tem, ko odštejete znesek bona za elektriko.

30€ bon za elektriko

ob nakupu aparata po redni ceni nad 300€.
Bon ne velja za nakup aparata na tem letaku in ne velja za nakup aparata blagovnih znamk Miele in Korting.
Bon ne velja ob uveljavljanju drugih popustov v trgovinah GA.

15€ bon za elektriko

ob nakupu aparata po GA klubski ceni nad 300€.
Bon ne velja za nakup aparata na tem letaku in ne velja za nakup aparata blagovnih znamk Miele in Korting.
Bon ne velja ob uveljavljanju drugih popustov v trgovinah GA.

GA gospodinjski aparati, d.d.

Telefon: 080 73 36, E-pošta: ga@ga.si

Internet: www.gospodinjski-aparati.si

* Ugodnosti veljajo za izdelke iz oglasa in veljajo za odjemalce Elektra Gorenjska Prodaja ob predložitvi zadnjega računa za električno energijo. Ponudba velja od 1. 11. in do 30. 11. 2013. oz. do odprave zalog.

Dr. Angelika Mlinar, prva slovenska poslanka v avstrijskem parlamentu:

ŽELIM, DA BI MOJ USPEH DVIGNIL SLOVENSKO SAMOZAVEST

Foto: Matjaz Zorman

Pred 43 leti v okolici Dobrle vasi v Podjuni, Eberndorf po nemško, rojena doktorica pravnih ved Angelika Mlinar nikdar in nikjer ne skriva, da je zavedna koroška Slovenka. Hitro je napredovala na avstrijski politični lestvici. Pred tremi leti je prevzela vodenje propadajočega Liberalnega foruma, konec septembra pa je bila izvoljena v avstrijski državni zbor. Z novo poslanko, ki s svojo osebnostjo izžareva pozitivno energijo, odločnost in prijaznost ter spretnost v političnem delovanju, smo se pogovarjali na Ljubljanskem gradu. Ne brez razloga. Ljubljana je središče slovenstva, v slovenskem glavnem mestu pa je Angelika trinajst let tudi delala in stanovala.

Marija Volčjak, Jože Košnjek

Kot zvezna poslanka boste prisegli v petek, 29. oktobra, na Dunaju, na dan objave pogo- vora z vami. Boste prisegli tudi v slovenščini?

»Da, tudi v slovenščini.«

Vaš poslanski mandat bo trajal štiri leta.

»Ne, v Avstriji imamo zvezni poslanci petletni mandat. Tako so se odločili moji predhodniki.«

Živeli boste na Dunaju?

»Ja. Bom pa pogosto na Koroškem, kjer bom imela 'jour fix', to je določen dan v mesecu, ko bom na voljo volivcem.«

Zanima nas, kakšen je avstrijski parlament, verjetno je v mogočni zgradbi?

»Joj, podatkov o zgodovini stavbe in arhitekturnih posebnosti žal nimam pri sebi.«

Nič hudega. Za naše bralce bo zanimivo prebrati, v katerem delu Dunaja so zgradili poslopje parlamenta in koliko strank je po zadnjih volitvah zastopanih v njem. Da bodo vedeli, če bodo obiskali Dunaj.

»Parlament je v središču Dunaja. Vanj smo bili na zadnjih

volitvah izvoljeni poslanci šestih strank. Skupaj nas je 186. Stavba ni pretirano impozantna, ima pa dobro lego in je bila zgrajena v času, ko se je cesar odločil, da mora ljudstvu tudi nekaj pokazati. Lega je zanimiva, saj je iz hiše, iz pisarn, zelo lep pogled na središče Dunaja, na njegov stari del, na park in na cesarski dvor.«

Ženske zastopajo Koroško

Ko smo brskali po zgodovini zastopstev Slovencev v parlamentu na Dunaju, smo ugotovili, da je imel pred vami to funkcijo le Karel Smolle, nekaj časa tudi kot nadomestni poslanec. Vi ste bili izvoljeni neposredno.

»Karel Smolle je bil leta 1986 prvič izvoljen na listi Zelenih, drugič pa je pri Liberalnem forumu nadomestil Hansa Petra Haselsteinerja. Jaz sem prva koroška Slovenka, ki je bila izvoljena v dunajski državni zbor.«

Ali tudi v politiki in finančah prihaja čas žensk? Mednarodni denarni sklad vodi ženska, Nemčija ima kanclerko, vodstvo ameriške centralne banke naj bi prevzela ženska. V danski televizijski nadaljevanki gledamo zgodbo, kako so dobili predsednico vlade.

»Led prebijamo tudi v Avstriji in na Koroškem, ki sta zelo patriarhalni. Zanimivo je, da smo koroške Slovenke poslanke v deželnem in zveznem parlamentu, potem ko je Lojze Dolinar kot poslanec koroškega deželnega zbora odstopil. Ana Blatnik je poslanka drugega doma, zveznega sveta, Zalka Kuchling je poslanka v koroškem deželnem zboru, sama pa sem poslanka v državnem parlamentu. To je zelo zanimivo. Koroški Slovenci smo edina narodna skupnost v Avstriji, ki ima tako dobro žensko zastopstvo.«

Kako moški svet gleda na prodornost žensk?

»Po volitvah se stvari spremenijo, saj toliko prijateljic in prijateljev najbrž ne bom imela nikoli več v življenju. Na koncu mandata jih bo zanesljivo manj, ker bom morala nekatere malo razočarati ... (Smeh). Prve tedne po volitvah je bilo največ ugibanja, komu bi lahko moja izvolitev koristila. Ne glede na uspeh koroških Slovenk, v avstrijski politiki zelo močno dominira moški svet. Tudi v moji stranki, v Liberalnem forumu, ki je bil ženskam vedno naklonjen, saj ga je ustanovila Heide Schmidt, nam ni nikoli uspelo, da bi na liste lahko paritetno postavili spole. Do tovrstne enakopravnosti žensk je še dolga pot. Po mojem vedenju nas je med poslanci v sedanjem parlamentu tretjina žensk. Naša stranka ima devet poslancev, med katerimi sva samo dve ženski.«

Zastarela organiziranost slovenske manjšine

Izvoljeni ste bili na listi Neosa, gibanja za novo Avstrijo. Kje? V dunajskem volilnem okraju ali na Koroškem?

»Lista se imenuje Neos v kratki obliki, izvorno pa Neues Oestereich /Nova Avstrija und/in Liberales Forum/Liberalni forum. Imamo skupno programsko platformo. Bila sem glavna kandidatka na Koroškem, vendar nisem bila izvoljena na deželni listi, ker smo, pričakovano, dobili premalo glasov za izvolitev, ampak sem bila izvoljena na zvezni listi, na kateri sem bila na drugem mestu.«

Izvolitev je velik uspeh.

»Je. K njemu sem veliko prispevala tudi sama.«

Nekaj zanimivega je v vašem primeru. Čeprav ste kot poslanka in predsednica Liberalnega foruma del zvezne politike, se manjšinski politiki na Koroškem niste odrekli. Kandidirali, sicer neuspešno, ste za predsednico Narodnega sveta in bili izvoljeni v Zbor narodnih predstavnikov te manjšinske organizacije.

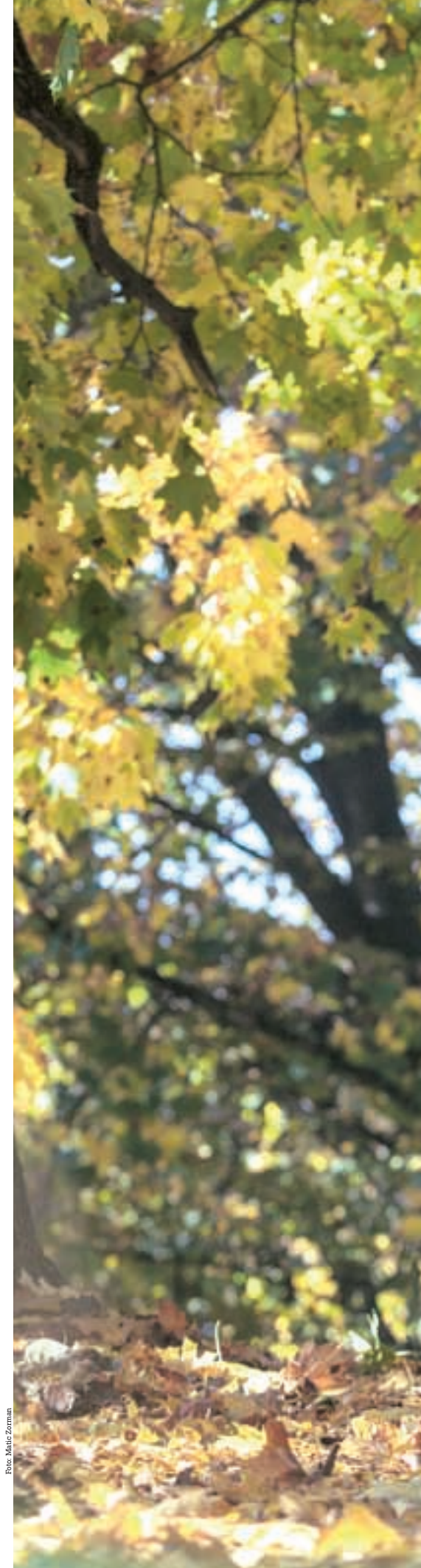
»To je zanimivo vprašanje, ker je to več ali manj moja osebna odločitev in nima ne vem kako velike povezave z narodno skupnostjo kot takšno. Jaz sem koroška Slovenka in sem bila politično socializirana v narodni skupnosti. Iz nje izhajam in se čutim tudi odgovorno za njen razvoj. Nimam pa konkretnega mandata. Na volitvah nisem bila postavljena kot kandidatka narodne skupnosti in me slovenske organizacije pri tem tudi niso podprle. Od sodelovanja in pogovorov s predstavniki narodne skupnosti bo odvisno, kako in kje bom delovala. Osebnostno se počutim odgovorno za slovensko narodno skupnost, nisem pa vezana na odločitve njenih organizacij. Jaz lahko ravnam čisto subjektivno in po svojih pravilih.«

Pogosto pravite, da niste zadovoljni z organiziranostjo in delovanjem slovenskih organizacij na Koroškem. Kaj vas moti?

»Kdo pa bi bil lahko zadovoljen s to strukturo, glede na to da se je delež Slovencev na Koroškem od leta 1920 do danes zmanjšal s trideset na štiri odstotke koroškega prebivalstva! To je dokaz za moje trditve, da so slovenske strukture na Koroškem popolnoma zastarele, da so organizirane po društvenih pravilih, ki sodijo v 19. stoletje. Moderna razvita evropska država, kot je Avstrija, mora drugače obravnavati svoje narodne skupnosti, zato se jasno in glasno zavzemam za zakonsko zagotovljeno javno pravno zastopstvo.«

Kako bi morala biti po vašem predlogu organizirana manjšina?

»Za javno pravno zastopstvo moraš imeti zakonsko osnovo, kakršno imajo na primer gospodarske in podobne zbornice. Pristopi in modeli so lahko različni, vendar je takšen model glavni. V Avstriji so celo lovci tako organizirani, kar je popolnoma logično, saj interesna skupnost želi imeti strukturo, ki ji daje možnost

enakopravnega pogovora s partnerji, ki so v primeru manjšine lahko dežela Koroška in republika Avstrija, pa tudi slovenska država. Odnosi bi bili jasni in vse strani bi vedele, kdo se s kom pogovarja in katera pooblastila ima. Razumem pa tudi politični interes, da se to ne zgodi, ker lahko na tak način še naprej izigravaš in pritiskaš na posamezne skupine ljudi. Rezultati takšnega delovanja so jasni, saj je slovenska manjšina na Koroškem vse manjša.«

Je vzrok nasprotovanju tudi strah, da lahko zaradi nove organiziranosti kdo od sedanjih zastopnikov manjšine izgubi svoj položaj, koristi ...

»Ja. To je logično, saj je vsak človek sebi najbližji in tega ne morem nikomur čisto osebno očitati. To je človeška lastnost in ni moj namen, da bom sedaj koga osebno napadala, čeprav se morda z njim vsebinsko ne strinjam. Sama tudi mislim, da od posameznikov v narodni skupnosti prepogosto zahtevamo, da se postavijo proti svojemu interesu. To je za tako majhno skupino preprosto prehudo.«

Kaj kot koroška Slovenka in članica zveznega parlamenta na Dunaju lahko storite za koroške Slovence, še posebej ker je reševanje manjšinskih vprašanj v pristojnosti Dunaja oziroma zvezne oblasti?

»Ja, za manjšine je odgovorna zvezna zakonodaja. Sama lahko kot poslanka predlagam in lobiram za različne zakonske pobude in zakone. To je raven, rekla bi, da predvsem tehnična, ki je uresničljiva s pomočjo mediacij in v sodelovanju s predstavniki narodne skupnosti oziroma narodnih skupnosti. Pred kratkim sem se že pogovarjala s predstavniki centra avstrijskih narodnih skupnosti na Dunaju, kjer smo ugotovili, kateri so glavni problemi posamezne narodne skupnosti, saj se vsaka manjšina ne sooča z enako problematiko. Ključnega pomena je še nekaj. Gre za samopodobo posameznih pripadnic oziroma pripadnikov manjšine. Jaz sem bila na račun svojih moči, samozavesti in prizadevanj izvoljena v državni zbor, zato več samozavesti priporočam tudi drugim. Te nam dejansko najbolj manjka. Moj največje zadovoljstvo bi bilo, če bi moj osebni uspeh, ki ni nikoli zgolj osebni, saj je vedno za teboj določena skupina, izžareval v skupnosti in bi se ljudje zavedali, da je njihovo življenje lahko bolj svobodno, da ga lahko živijo po lastni predstavi in se zavzemajo za svoje pravice, ne glede ali jim da kdo dovoljenje za to.«

Od prava do Angelskih keksov

Povejte še kaj o sebi, o svojem življenju, o vstopu v vstopu v politiko, ki je sedaj način vašega življenja, vaš poklic.

»Rojena sem bila v slovenski družini, v tedaj še čisto slovenski Stari vasi pri Šentlipšu v bližini Dobre vasi. Moj oče je bil čevljar, mama je delala pri lokalnem grofu. Kot otrok sem doživljala zelo različne vplive. Oče je umrl, ko sem bila stara dve leti, mama se je znova poročila in smo se preselili

Foto: Matic Zorman

na Blato pri Pliberku. Tu sta se rodila še dva brata. Končala sem slovensko gimnazijo v Celovcu. Pred preselitvijo v Blato sem stanovala v internatu, ker takrat s Celovcem ni bilo dobrih prometnih povezav. Sedaj so boljše in se dosti naših otrok vozi z vlakom v Celovec in nazaj. V politiki sem že od otroštva. Koroški Slovenci smo bili načeloma vedno zelo politični. Za danes ne morem trditi, da smo še takšni, ker preslabo poznam razmere, vendar si kot koroški Slovenec nasploh zelo hitro v politiki. Čim igraš v igralski skupini, poješ v zboru ali se kot Slovenec pojavljaš v javnosti, si že v politiki, ker se s tem izpostavljaš in se vate usidra uporniški duh. Zame je bila najbolj izrazita politična aktivnost v slovenski katoliški mladini. Čisto drugače je, če si v večinski strukturi, kjer avtomatično govoriš nemško. Potem sem bila kratek čas še predsednica Mlade Enotne liste.

Ko sem odšla na študij v Salzburg, sem zasledovala koroško dogajanje, vendar v njem nisem aktivno sodelovala.«

V Salzburgu ste doktorirali iz prava.

»Po zaključku študija v Salzburgu sem šla še v Ameriko in sem eno leto študirala v Washingtonu, potem pa sem se vrnila v Salzburg, kjer sem končala še doktorski študij.«

Za doktorsko delo ste izbrali temo Ženske pravice kot človekove pravice.

»Stara feministka! Sodniško prakso sem želela opraviti na Koroškem, kamor sem se vrnila. Želela sem na dvojezično sodišče v Pliberk, pa mi ni uspelo in sem šla v Celovec. Spoznala sem, da sodniško delo zame ni najbolj primerno. Odšla sem v Bruselj, kjer sem sodelovala z avstrijskim poslancem Liberalnega foruma. To mi je omogočil

Karel Smolle, ki je bil takrat poslanec Zelenih v dunajskem parlamentu, ti pa so sodelovali z Liberalnim forumom. Veliko smo hodili tudi v Ljubljano. To je bila moja prva mednarodna pravno politična izkušnja. Pri takem delu dobivaš izkušnje in preverjaš, ali ti tako življenje sploh ustreza ali ne. Odločila sem se za delo v Sloveniji, kjer sem delala za nemško svetovalno firmo na področju projektov Phare. V Ljubljani sem živela in delala trinajst let. To je polovica mojega odraslega življenja.«

Zajadrali ste tudi v poslovne, slašičarske vode.

»To je bilo kasneje. Do vstopa Slovenije v Evropsko unijo sem delala v predstavništvu Evropske komisije v Ljubljani. Potem sem imela na izbiro: Hrvaško, kjer bi opravljala približno enako delo kot v Sloveniji, ali Bruselj, za kar sem imela že pogodbo, pa je

nisem podpisala. Odločila sem se, da bom prvič v življenju zamenjala poklic. Izbrala sem peko keksov! Imenovali so se Angelski keksi, ki sem jih pekla do leta 2008 oziroma 2009, ko sem odšla na Dunaj, kjer sem delala na področju mednarodnega prava pri organizaciji, ki se je ukvarjala z migracijsko politiko. Ker so bile meni strokovno bližje človekove pravice, smo se razšli. Leta 2008 sem na državnozborskih volitvah pomagala Rudiju Vouku, ki je kandidiral na listi Liberalnega foruma, in bila odgovorna za njegovo volilno propagando na Koroškem. V tem času se je reorganiziral Narodni svet koroški Slovencev in njegov predsednik Karel Smolle mi je ponudil mesto generalne tajnice. Sledili so dramatični dogodki in poskusi razpustitve Narodnega sveta. Danes bolje razumem njihovo ozadje kot takrat. Hkrati je kriza pretresala tudi Liberalni forum na Dunaju. Prosili so me, če bi prevzela njegovo vodenje. Po dolgem oklevanju sem ponudbo sprejela, odšla na Dunaj in tam delovala za ponovno vzpostavitev Liberalnega foruma. Na trenutke ni bilo veliko upanja za uspeh, vendar nam je uspelo. Prišli smo v parlament.«

Dobra in slaba slovenska izkušnja

Poznate avstrijsko in tudi slovensko politiko. V čem se razlikujeta?

»Težko delam primerjave, ker v Sloveniji nikdar nisem bila politično dejavna. Na upravni ravni sem sodelovala z vlado in z državno upravo in vedno sem bila zelo zadovoljna. V tistem času, ko se je vključevala v Evropsko unijo, je bila Slovenija zelo, zelo uspešna. Zelo dobro smo sodelovali. Ko sem bila kasneje generalna tajnica Narodnega sveta, sem bila preseñečena, kako so se nekateri obnašali do mene. Takšnega odnosa nisem pričakovala. Nočem pa natančneje pojasnjevati, ker bi bilo nepošteno. Slovenija je sedaj v težkem položaju, in to se dogaja. Tudi nam se lahko zgodi kaj takega. Nemčija je bila več let v hudih težavah. Krize ni mogoče premagati od danes do jutri. Tudi Slovenija se bo dvignila. Jaz sem o tem globoko prepričana. Seveda pa premagovanje krize zahteva svoj čas. Problemi so nastali predvsem zaradi domačih napak. V drugih državah ni nič drugače. Ne smemo pa biti tako blazno strogi. Najti se morajo pravilne rešitve. Prepričana sem, da jih bo Slovenija našla.«

Je v Avstriji vladajoča koalicija že sestavljena. Bodo vašo stranko povabili v vlado?

»Vladajoča koalicija še ni sestavljena. Pričakujem, da bo do konca leta. V naše sodelovanje v vladi ne verjamem, ker imajo socialni demokrati in ljudska stranka sami dovolj glasov, zato je malo verjetno, da bi povabili v vlado še tretjega partnerja.«

Na katerih področjih boste delovali v parlamentu?

»V stranki Neos in poslanski skupini smo se dogovorili, v katerih odborih bo kdo sodeloval. Jaz bom v odboru za Evropsko unijo, v odboru za enakopravnost in ženske, v odboru za ustavno vprašanja, v odboru za manjšine in v odboru za kmetijstvo, ki je področje, vsebinsko povezano z Evropsko unijo.«

Odlična ocena čezmejnemu projektu

Gorenjski glas je z vami sodeloval v čezmejnem projektu Sosed/Nachbar, ki se sedaj zaključuje. Poleg ste bili na začetku, potem pa ne več. Kako ocenjujete naše sodelovanje in projekt? Kako nam je uspelo?

»Prepričana sem, da vam je odlično uspelo. Jaz sem zelo ponosna na vse vas, da ste vse tako uspešno speljali, ker so bili začetni problemi hudi in smo morali z dosti potrpljenja, z veliko fantazije in energije reševati situacijo. Ne le preseñečena, ampak impresionirana sem bila, da se je to tako razvilo. Takrat sem imela idejo, da bi iz tega projekta naredili kaj večjega. Nisem se ji še odrekla.«

O sebi, družini, prihodnosti

Dovolite nam še vprašanje o zasebnem življenju. Stari ste 43 let. Imate otroke, družino?

»To so zelo utemeljena vprašanja. Je pa prav zanimivo, da se to sprašuje predvsem ženske. Če bi bila moški, me tega verjetno ne bi vprašali. Odkrito vam povem, da sem bila dolgo povezana s partnerjem, s katerim sva se potem razšla. Kasneje sem ugotovila, da je za čas volilnega boja, za to fazo političnega dela realno vprašanje, kateri partner bi to prenašal. Pa tudi zame bi bilo zelo stresno, ker bi imela stalno slabo vest, da nečesa nisem storila in neke manjkam. Večkrat premišljam, kako bi v takih razmerah sploh lahko živela, da bi bila zveza smiselna. Prepričana sem, da bodo tudi drugačni časi, saj ni vedno volilni boj niti ne bo treba vsako leto postavljati stranke na novo. Je pa tako, da ne glede, kaj počneš v življenju, vedno plačaš ceno. Življenje vedno izstavi račun. Zato je treba v položaju, ko se moraš odločiti, premisliti.«

KOLOFON

Foto: Matic Zorman

Gorenjski glas je osrednji gorenjski časopis, ki pokriva širše območje Gorenjske. Je časopis z bogato tradicijo, saj neprekinjeno izhaja že od leta 1947, njegovi zametki pa segajo v daljne leto 1900. Kot poltednik izhaja ob torkih in petkih v nakladi 19 tisoč izvodov. Je neodvisen, politično uravnotežen časopis z novicami, predvsem z vseh področij življenja in dela Gorenjcev, pa tudi širše. Pišemo o vsem, kar ljudi zanima, ali kot pravimo: Gorenjski glas za vas beleži čas. V dobrem in slabem. V veselju in žalosti. Za vas sprašujemo, kaj je novega. Zaradi vas zastavljamo tudi neprijetna vprašanja. Morda vas kdaj kaj naučimo. In seveda poskrbimo za sprostitve in zabavo. Samo zaradi vas predemo misli. Na glas. Časopis dopolnjujemo z brezplačnimi prilogami, kot sta Moja Gorenjska, Kranjčanka, ter ob koncu leta z letopisom GORENJSKA - darilom pred božično-novoletnimi prazniki. Če vas poleg branja Moje Gorenjske zanimajo tudi novice iz vse Gorenjske, vas vabimo k naročilu na časopis Gorenjski glas. Kot novemu naročniku vam bomo prve tri mesece časopis prinašali brezplačno (če boste naš naročnik vsaj eno leto) in vas presenetili z darilom ter z drugimi ugodnostmi. Dobrodošli v družbi naročnikov Gorenjskega glasa.

MOJA GORENJSKA, ISSN 1581-615X, izhaja kot priloga poltednika Gorenjski glas v nakladi 19.000 izvodov. Ustanovitelj in izdajatelj: Gorenjski glas, d. o. o., Kranj, Bleiweisova cesta 4, 4000 Kranj. Odgovorna urednica: Marija Volčjak, uredništvo: Gorenjski glas, vodja oglasnega trženja Mateja Žvižaj. Oblikovanje: Matjaž Švab. Priprava za tisk Gorenjski glas, d. o. o., Kranj. Tisk: Delo, d. d., Tiskarsko središče. Distribucija: Pošta Slovenije, d. o. o., Maribor. Uredništvo, naročnine, oglasno trženje: Bleiweisova cesta 4, Kranj, telefon: 04/201-42-00, telefax: 04/201-42-13. E-pošta: info@g-glas.si, mali oglasi: telefon 04/201-42-47. Delovni čas: ponedeljek, torek, četrtek in petek od 7. do 15. ure, sreda od 7. do 16. ure, sobote, nedelje in prazniki zaprto. MOJA GORENJSKA, številka 7, oktober 2013, je priloga 86. številke Gorenjskega glasa, ki je izšla 29. oktobra 2013.

KARAVANKE SE NIŽAJO

Miha Naglič

So Karavanke sploh ovira za več sodelovanja med deželama, ki ležita severno in južno od njih? Same po sebi niso, to so bile le v časih, ko je bila nad njimi »železna zavesa«, duhovi na obeh straneh pa sovražni. Zdaj naravnih in načelnih ovir ni več. Torej?

Za Gorenjce so Karavanke gorovje, ki loči Gorenjsko od Koroške. Po njih teče del slovensko-avstrijske meje. V letih 1945–1989 je po njih potekal del »železne zavesa« ... Še nikdar pa nisem pomislil, da so Karavanke tudi geološka meja med Afriko in Evropo. »Z geološkega vidika poteka po Karavankah meja med Afriko in Evropo. Tej ozki prelomnici geologi pravijo 'periadriatski šiv'. To je ena najpomembnejših mejnih črt v Alpah in loči severne Karavanke od južnih Karavank. Periadriatski šiv sega globoko v zemljsko skorjo in se razteza več kakor šeststo kilometrov daleč. Poteka od jezera Lago Maggiore v Tessinu čez sredino mesta Locarno do doline Veltlintal, prek doline Pusterice (Val Pusterie) in Ziljske doline (Gailtal) čez Karavanke na vzhod do Dravske doline ...« Karavanke so se rodile pred kakimi 56 milijoni let, ko so izumrli dinosavri in ko je začela afriška plošča drseti proti severu, zadela ob evrazijsko ploščo in se je ta zato začela dvigati oziroma gubati. In prav takšna guba naj bi bile Karavanke. Rečeno še drugače: »Karavanke imenujemo pogorje, ki sega od Peči (Ofen) na zahodu do Uršlje gore na vzhodu in z dolžino 120 km predstavlja natanko deset odstotkov celotne dolžine Alp. Največji del površine te gorske verige pripada Sloveniji: kar tri četrtine. V Avstriji leži pičla četrtina, le en odstotek na skrajnem jugozahodu pa sega na italijansko ozemlje ...«

Žgoraj navedenega ne pišem iz svoje vednosti, to sem prebral v knjigi »Vodniku, ki jo je pred leti izdala celovška Mohorjeva. Njen naslov Karavanke brez meja ima prav: meja na Karavankah je bolj naravna kot politična. Politična je bila predvsem v času obeh Jugoslavij; v avstro-ogrski oziroma habsburški dobi je bila to le deželna meja med kronskima deželama Kranjsko in Koroško. Odkar je tudi Slovenija v

EU, je njen politični pomen spet vse manjši, stiki in povezave med sosednjima državama in deželama pa vse boljši in tesnejši. Pisatelj Finžgar je napisal, da je bilo tako že v njegovih mladih letih in še prej. »Pred sto, še pred osemdesetimi leti je bil Korotan (Karantanija), Koroška, resnično prvi sosed naše Gorenjske. Tako blizu je bil, kakor bi pregraje Karavank sploh ne bilo. Vsi starejši so Celovec veliko bolje poznali in mnogo bolj zahajali tja kot v Ljubljano. Kadar so šli na Gornje Štajersko, so rekli, da gredo 'v fremd', na tuje. V Korotan so hodili kot k istorodnemu sosedu. Tri dobre ceste: čez Jezersko, Ljubelj in Koren so bile zveze s sosedi s torvom in vozom. Za peš potnike so se vrstile mnoge steze čez karavanske prelaze. V visoki Gorenjski prav čez Zelenico, druga čez Vrtačo, tretja čez Medendol z Jesenic in Javornika, iz Rut (Gozda) čez Srednji vrh in še druge. S svojimi sosedi onstran Karavank so Gorenjci kupčevali, a tudi svoje sinove pošiljali tja na meno, da so prihajali k nam korotanski dečki, naši pa k njim, druge so dajali od nas v uk raznih rokodelstev ...« Te besede bi morale biti prav spodbudne. Če so bile ceste čez Jezersko, Ljubelj in Koren »dobre« že v rajnki Avstriji, bi morale biti zdaj še bolj, ko imamo tudi Tunel Karavanke. Če so Gorenjci in Korošci že takrat kupčevali in si pošiljali mladino na vzajemno delovno izpopolnjevanje, bi morali vse to tem bolj početi zdaj. Spodbuden je bil tudi čezmejni projekt Sosed-Nachbar, medijski most, ki sta ga pred nekaj leti vzpostavila Gorenjski glas in koroški Radio 2 ...

Karavanke so torej res vse nižje in kot take vabijo k sodelovanju in povezovanju. Problem pa zna biti v tem, ker je vse nižje tudi Slovenija. Gospodarstvo sesuto, banke bankrotirane, politika skorumpirana, nizka je tudi morala. Če hočemo sodelovati s sosedi, moramo biti tudi sami v dobri formi. Kdaj jo torej popravimo?

Karavanke
Foto: Matjaž Švab

Želijo biti najboljši v skrbi za dijaka

Poleg znanja nam je pomembna tudi vzgoja in skrb za vsakega posameznega dijaka, pravi ravnateljica tehniške gimnazije Šolskega centra Kranj Zdenka Varl.

Kaj dijakom ponuja program tehniške gimnazije?

»Tehniška gimnazija je ena od strokovnih gimnazij. Do 1. januarja 2013 je bila del Tehniškega šolskega centra, zdaj pa deluje v okviru Šolskega centra Kranj. Kot samostojna enota naša tehniška gimnazija deluje osem let. Ves čas ponujamo tri izbirna strokovna področja, to so elektrotehnika, računalništvo in mehanika. Ob tem našim dijakom ponujamo naslednje izbirne maturitetne predmete: fiziko, elektrotehniko, računalništvo, mehaniko, zgodovino, geografijo in nemščino.«

Katere so prednosti strokovne gimnazije v primerjavi s splošnimi gimnazijami?

»Prednost naše gimnazije v primerjavi s splošnimi je v tem, da mi dijake izvrstno pripravimo na študij naravoslovja in različnih področij tehnike. Prednost je tudi v tem, da smo vseeno dovolj splošni, da lahko tudi tisti dijaki, ki v štirih letih spremenijo svojo poklicno odločitev, študij uspešno nadaljujejo tudi na področju družboslovja in jezikov. Vsi naši dijaki imajo za prvi tuj jezik angleščino, za drugega pa nemščino.«

Za katere študijske smeri se najpogosteje odločajo vaši dijaki?

»Večina se jih odloči za naravoslovje in študij tehnike. Pomembna prednost naše gimnazije je ravno v tem, da izobražujemo za poklice, ki so iskani na trgu dela.«

Zelo si prizadevate slediti tudi razvoju pedagoških znanosti ...

»V letošnjem šolskem letu pripravljamo dva nova učna načrta, in sicer za

drugi strokovni predmet na področju mehanike, ki se bo imenoval mehatronika. V novem učnem načrtu bo poudarek na projektnem delu, vključeval bo tudi medpredmetne povezave. Zelo se trudimo tudi na področju 'učenja' učenja. Dijakom pomagamo spoznati različne učne tehnike in razviti lasten učni stil.«

Na kakšen način?

»Pri pouku vsak učitelj dijakom predstavi najbolj učinkovite učne tehnike za učenje posameznega predmeta. V letošnjem šolskem letu smo vpeljali še eno novost, zaposlili bomo namreč tujega učitelje z angleškega govornega območja. Tuji učitelj bo dijakom v oporo pri razvijanju strokovne pismenosti v angleškem jeziku. Naša želja je, da bi dijaki pri vsakem predmetu osnovno strokovno besedišče osvojili tudi v angleškem in nemškem jeziku.«

Zakaj se je to izkazalo za potrebno?

»To je pomembno ne samo zaradi širjenja strokovnega znanja, ampak se s tem dijaki naučijo tudi sprejemanja različnosti in drugačnosti.«

Bo to dijakom olajšalo odločitev za študij v tujini in vključevanje v mednarodne izmenjave?

»Že letos smo se vključili v mednarodni projekt, ki bo vključeval komunikacijo v nemškem jeziku med našimi in nizozemskimi dijaki. Študij v tujini pa postaja vse bolj pomembna izbira, posamezni dijaki so se za to odločali že zdaj in verjamemo, da bo v prihodnje tega še več.«

Veliko pozornost posvečate tudi vzgoji osebnosti pri dijakih ...

»Menim, da je znanje nedvomno pomembno, ni pa vse, zato velik poudarek namenjamo tudi vzgoji osebnosti. Želimo si, da bi bili naši dijaki zadovoljni sami s sabo, da bi bili srečni ter da bi spoštovali sebe in druge, s katerimi sobivajo.«

Se vam zdi, da je to v vaši šoli, kjer prevladujejo fantje, težje kot v gimnazijah, kjer je populacija bolj mešana?

»Sploh ne. Včasih se nam zdi, da je fante v tem življenjskem obdobju mogoče celo lažje vzgajati kot dekleta. Trudimo se jih vključevati v prostovoljne dejavnosti, da bi razvili čut za dobrodelnost in pomoč ljudem v stiski. Letos nas je obiskala Jana Dular, ki je predstavila svoje dobrodelne projekte v Afriki. Gostili bomo tudi Mirjano Kavčič, ki je odprla prvo socialno samopostrežno trgovino v Kranju. Njena ideja, da lahko človeško dostojanstvo vrnemo s tem, da nekoga naučimo delati, nam je zelo všeč. V socialni samopostrežni bodo delili brezplačne obroke, a nemočni se bodo morali česa tudi naučiti, zato se bodo vključevali v različne delavnice. Radi bi, da bi bili tudi naši dijaki del tega prostovoljstva. Zelo ponosna sem, da se veliko naših dijakov kot prostovoljci vključujejo v projekt Simbioza, v okviru katerega starejše učijo osnovnih spretnosti z računalnikom.«

Kako pa v delo na šoli vključujete starše dijakov?

»Zelo se zavedamo pomena vloge staršev v našem šolskem življenju. Vedno zato pripravimo dve ali tri predavanja na leto za starše na temo vzgoje najstnika. Že nekaj let imamo tudi bralni študijski krožek za starše,

Zdenka Varl

na katerem starši naših maturantov ob strokovni podpori berejo ista dela kot maturanti. Kot ravnateljica s starši sodelujem ne samo v sklopu sestankov sveta staršev, ampak jih pogosto vprašam za menja in ideje, ko oblikujemo program za naslednje šolsko leto. Zelo smo veseli, da nam uspeva tudi starše vključiti v različne aktivnosti, ki potekajo v šoli, kot je recimo dan šole oziroma Robotkov dan. Vsako leto ob koncu šolskega leta pripravimo še prireditev za starše. Ob tej priložnosti si vzamemo čas drug za drugega, za starše pripravimo tudi skromno pogostitev in jim predstavimo vsebino tekočega šolskega leta. Z veseljem predstavimo projektne oblike dela, projektne tedne, medpredmetne povezave in prireditve – kulturni dan je vsako leto nekaj posebnega. Pripravijo ga dijaki 2. letnika, saj pri nas že nekaj let teče projekt Prešeren in njegov čas.«

Ker se večina osnovnošolcev še vedno vpisuje v splošne programe gimnazij: kako vam uspe devetošolce navdušiti za vpis v tehniško gimnazijo?

»Letos bomo prvič pripravili tudi predinformativni dan, in sicer 9.

januarja. Devetošolce bomo povabili, da se družijo z nami s pomočjo glasbe, športa in delavnic. Predstavili jim bomo šolske prostore in našo lepo športno dvorano. Zanje bomo pripravili tudi računalniško delavnico, v kateri bodo s pomočjo računalniške igrice lahko izdelali naš logotip.«

Posebnost vašega programa je tudi v tem, da imajo dijaki fiziko vsa štiri leta. Na kakšen način jim jo približate?

»Žal nam je, da nekateri učenci prihajajo s predsodki o pouku fizike. Naše ure fizike so zanimive, razlaga je zelo konkretna in sistematična, tako da se vsak dijak zmore naučiti najmanj za pozitivno oceno. Povprečne ocene pri fiziki pa so pri nas višje kot pri drugih predmetih. Naši dijaki si fiziko pogosto izberejo celo za maturitetni predmet in na maturi dosegajo izvrstne rezultate.«

Dijaki se radi vračajo na šolo tudi po končanem šolanju ...

»Ohranjamo stike z dijaki, ki že končajo našo gimnazijo. Veseli smo, da se dijaki vračajo k nam, posamezniki tudi kot naši sodelavci, zelo lepo pa je, ko pridejo k nam ob prireditvah ali

kar tako, da povejo, da so uspešni na fakulteti ali da se povesejijo z nami, ko diplomirajo. In to, da vedo, da bo tudi nam lepo, če to pridejo povedat, je za nas zelo pomembno. Vemo, da na storilnostnem področju ne moremo biti boljši kot gimnazije s stoletno tradicijo, želimo pa biti najboljši v skrbi za dijaka. Kljub temu naši dijaki na maturi dosegajo izvrstne rezultate in je bil med zlatimi maturanti pred dvema letoma tudi naš dijak.«

Kako ste v vaši šoli vključeni v projekt posodobitve gimnazijskih programov?

»Zadnjih šest let smo del tega projekta in v njegovem okviru smo naredili velik korak naprej na razvojnem področju. V svojo šolsko prakso smo vnesli avtentične oblike dela, tako da dijake pogosteje peljemo v resnični svet – v prvem letniku spoznavajo Kranj na terenu v okviru projekta z naslovom Kranj, mesto mojega šolanja. V drugem letniku imamo čudovit naravoslovno strokovni projekt z naslovom Upravljanje svetlobe. Povezovalna nit je skrbna raba energije. Letos pa bomo v tretjem letniku prvič izvedli projekt Izkoristimo svetlobno energijo. Dijaki bodo izdelali hladilno podlago za prenosni računalnik, ki bo delovala na principu fotocelice. Ponosni smo na to, da se naši dijaki lahko izkažejo tudi s takimi izdelki, čeprav smo gimnazijski program.«

**STROKOVNA
GIMNAZIJA**

ŠOLSKI CENTER KRANJ

KIDRIČEVA CESTA 55
4000 KRANJ
WWW.TSCKR.SI
TEL.: 04 280 40 00

ČRNO BELO V BARVAH

Kranj je s festivalom Srečanja 2013 za mesec dni postal slovenska likovna prestolnica. Tako v uveljavljenih galerijah kot v doslej še manj znanih razstaviščih je na ogled nekaj sto umetniških del domačih in tujih avtorjev na temo Črno belo. Dovolj, da si vzamemo čas in spoznamo, da je svet kljub krizi še vedno pisan.

Klavdij Tutta, ki neverjetnemu jemlje predpono. / Foto: Matic Zorman

Igor Kavčič

Toliko likovnega ob istem času na kar enaindvajsetih različnih lokacijah, s prek sto desetimi sodelujočimi domačimi in tujimi avtorji, na ogled za cel mesec v samo enem mestu. Čudovito, zelo pohvalno, prava redkost, nekaj posebnega, never-

jetno, so se ob odprtjih razstav v začetku oktobra najbolj pogosto začeli komentarji tako obiskovalcev kot razstavljalcev *Mednarodnega festivala likovnih umetnosti Kranj Srečanja 2013*. Vse drži, razen morda zadnje zapisano, tisto o neverjetnem. Če se namreč **Klavdij Tutta**, akademski slikar in velik promotor ter organizator likovnih dogodkov doma in na tujem,

odloči, da bo izpeljal največji likovni dogodek v državi, tudi nemogoče postane mogoče. Lani je s festivalom poskusil prvič, letos je dokazal, da ni bilo niti ne bo zadnjič.

»Mogoče so časi za umetnost, milo rečeno, res nekoliko čudni, a kljub temu ali pa ravno zato opažam, da se kreativna moč pri ustvarjalcih krepi in širi. Neke vrste notranja stiska ustvarjalca pritiska ob zid do

te mere, da se začne izražati na močje malo drugačen način, kot bi se v umetnosti bolj naklonjenih časih. V tem smislu je tematska zasnova festivala Črno in belo več kot dobrodošla, saj se umetnik lahko izrazi z minimalnimi sredstvi,« na štiri oči razmišlja neutrudni Tutta, preden nas kot nekakšen turistični vodič zbrane popelje po razstaviščih kranjskega starega mestnega jedra. Ogleđ razstavišč in podelitev festivalskih priznanj v sredo sredi oktobra je bil pravzaprav vrh festivala, ki je ogrođje že cel teden pred tem dobival v odprtjih razstav po Kranju in okolici.

Od Kolodvora do nekdanjega Tekstilindusa

Festival smo odprli v avli naše časopisne hiše Gorenjski glas z medijsko predstavitvijo dogodka in razstavo risb eminentnega avtorja Hermana Gvardjančiča. Še isti dan zvečer so dolgoletni spremljevalci umetnosti, družina Jugovic, v svojem razstavnem paviljonu v Spodnjih Bitnjah odprli vrata umetnikom domačega Likovnega društva in Galerije Vprega (Vorspan) iz Železne Kaple. Del razstavnega prostora je bil namenjen tudi fotografom, poročevalcem črnega in belega, med drugim so tudi trije Glasovi hišni avtorji Gorazd Kavčič, Tina Dokl in Matic Zorman. Še eno tradicionalno razstavišče v občinski Galeriji gosti predstavnik, ki umetniške izzive iščejo v različnih geometrijah.

Konec prvega tedna festivala sta sledili še dve odprtji razstav. V Galeriji Kolodvor na Pešnici se predstavlja domačinka Klementina Golija. V nenavadni hiši gostitelj Franca

01. Besniški Kolodvor pri bratih Kuhar Francu in Karlu, ob njih akterji večera Klavdij Tutta, razstavljavka Klementina Golija in umetnostna zgodovinarica Petra Vencelj / Foto: Igor Kavčič

02. Atelje zavoda V-ogle se je hitro napolnil z obiskovalci.

/ Foto: Matic Zorman

03. Zunaj propadla industrija, znotraj rastoča likovna poezija. Pred galerijo Makedonskega kulturnega centra, v kateri se predstavljajo slikarji: Mira Narobe, Boge Dimovski in Irena Jeras Dimovska.

/ Foto: Matic Zorman

01

02

03

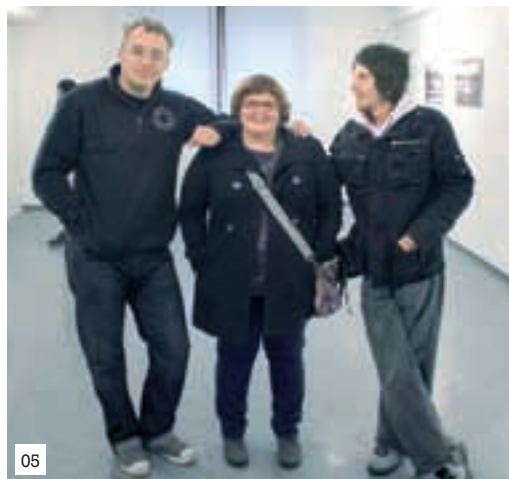

04

04. Fotografije izpred tridesetih let v kleti Layerce. Le kje jih je avtor Cveto Zlate skrival toliko časa?

/ Foto: Matic Zorman

05. Fotoreporterji Gorenjskega glasa na pravem mestu: Gorazd Kavčič, Tina Dokl in Matic Zorman / Foto: Primož Pičulin

05

06. Mojstrica za krpanke (patchwork) Margareta Vovk Čalič v središču svoje umetnine / Foto: Matic Zorman

06

07

in Karla Kuhar so člani KUD Jože Papler tudi tokrat pripravili prijeten kulturni večer. Ljudi je bilo, kot bi bili na glavnem kolodvoru, ne »zgolj« v Spodnji Besnici. Še eno zanimivo razstavišče ima Kranj v Makedonskem kulturnem centru v visokem nadstropju ene od stavb nekdanjega Tekstilindusa. Zunaj degradirano nekdanje tovarniško območje, v stavbi prijeten društveni prostor s prostorno galerijo. Čeprav stavbo že objema jesenski hlad, jo od znotraj greje rumeno-rdeče makedonsko sonce. Društvo v njej deluje osem let, kulturni dogodki prednjačijo, trikrat do štirikrat na leto so tudi likovne razstave.

Poseben dan je bil namenjen odprtju bienala Alpejski adran s predstavitvijo del na papirju. Tu je s svojimi že dolga leta osrednjimi kranjskimi galerijami v projekt vstopil Gorenjski muzej. Bienale, tokrat vključeno v festival, ponuja najmočnejšo mednarodno zasedbo avtorjev, poleg Slovencev še Avstrijce, Italijane, Madžare in Hrvate. Častni gost bienala je izjemen slikar, koroški Slovenec Valentin Oman.

Na ogled več sto umetniških del

Osrednji dogodek festivala je bil že omejeni skupinski ogled razstavišč v starem mestnem jedru Kranja. Zbor »pohodnikov« pred Malo galerijo Likovnega društva Kranj, v okviru katerega je ob sodelovanju krovne Zveze društev likovnih umetnikov Tutta likovni festival tudi pripravljaj,

07. Z govorniškega odra v razstavišču kranjske občine

08. Ko gre fotoreporter Matic Zorman po priznanje, njegovo delo prevzame novinarski kolega. / Foto: Igor Kavčič

si je najprej ogledal Galerijo v Kranjski hiši, kjer se predstavljajo štirje avtorji iz osrednje Italije. Ti so posebej za to priložnost pripravili dela na temo Črno belo in nekaj dni preživeli tudi v umetniški rezidenci hiše Layer. Tako gostje iz Italije kot mnogi drugi so svojega dela pripravljali načrtno za ta festival. »Dogovori so potekali že tri četrta leta nazaj in številni avtorji so svoj likovni jezik prilagodili posebej za razstavo,« je povedal Tutta.

Pot je obiskovalce festivala vodila do Galerije Prešernove hiše, naprej do ateljeja in galerije Zavoda V-ogljje. »Zdelo se mi je pomembno, da svoje delo predstavi tudi zavod, ki vsako leto pripravlja mednarodni simpozij keramike, predstavljajo pa se tudi tri oblikovalke tekstila oziroma usnja. Pri izboru so bile pomembne kvaliteta in reference.« Sledila so druga razstavišča s kranjskimi umetniki v Galeriji Stari Mayr, Spacalom v Galeriji Prešernovih nagajencev, krpankami v galeriji Desetnica, na Pungertu so se predstavili japonski avtorji, eno osrednjih prizorišč je bil tudi Stolp Škrlovec z multimedijo svetlobnimi objekti Andreje Eržen, ki so jo mnogi razglasili za absolutno zmagovalko festivala.

Festival se je zaključil v Razstavišču dr. Ceneta Avguščina na Zavodu za kulturno dediščino, kjer so podelili stanovsko nagrado ZDLSU slikarju Ivu Mršniku ter priznanja najboljšim avtorjem, ki jih je izbrala festivalska žirija. Tudi našemu fotografu Maticu Zormanu. Festival je odlična prilika, da kljub črno belim časom spoznamo, da je svet še kako pisan. »V Kranju so ljudje, ki so odprti, in obratno, ljudje, ki so zaprti, v svojih razmišljanjih ozki. Slednjih je mogoče nekaj več. Več je črnega kot belega, a sam vedno najdem svetlobo na koncu tunela. Prihodnje leto bo tema festivala torej svetloba in z njo čudoviti svet barv,« je še dodal Klavdij Tutta.

PRAVI ODGOVOR PRI TEŽAVAH S SKLEPI!

GEL VRAŽJI KREPELJ Z ALLANTOINOM

Gel vsebuje celoten izvleček koreninskih delov te afriške rastline, pri kateri so številne znanstvene raziskave dokazale protivnetno delovanje pri revmatizmu in vnetju sklepov. V prid temu govori zmanjšanje oteklin in bolečin pri velikem številu ljudi, obolelih zaradi kroničnega revmatizma, lumbaga, artritisa, ledvenega useka, bolečin hrbta itd.

275 ml • 9,90 € + poština

Baldrijan GOLD

še večja koncentracija za boljše učinkovitost

NOVA linija Baldrijan GOLD je izdelana iz skrbno izbranih, medsebojno dopolnjujočih se sestavin rastlinskega izvora. Aktivne snovi so v pravem razmerju dodane osnovi, ki se odlično vpije v kožo, kar jim omogoča izjemno učinkovitost.

100 ml • 9,30 € + poština

BOSVELIJA KURKUMA PREHRANSKO DOPOLNILO

Bosvelija se v indijski ajurvedski medicini uporablja za zdravljenje revmatoidnega artritisa in osteoartritisa, saj zavira vnetje, zmanjšuje bolečino, povečuje gibljivost sklepov ter lajša težave pri gibanju. Kurkuma se zaradi svojega protivnetnega delovanja v kitajski in indijski tradicionalni medicini uporablja za zdravljenje artritisa. Vsebuje tudi antioksidant, ki iz telesa odstranjuje proste radikale. Kurkuma v kombinaciji z bosvelijo znanstveno dokazano učinkovito lajša težave s sklepi, brez stranskih učinkov.

60 kapsul • 24,80 € + poština

NOVEMBRSKA AKCIJA

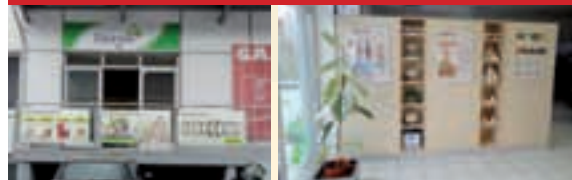
Ob nakupu katerihkoli dveh izdelkov iz programa krem, gelov in prehranskih dopolnil vam **podarimo** gel za utrujene noge (300 ml)!

Darilo v vrednosti 9,90 €!

OBIŠČITE NAS V NOVIH PROSTORIH V PRITLIČJU

Odperto: pon., tor., čet., pet. 9⁰⁰–15⁰⁰, sreda 9⁰⁰–18⁰⁰

BALDRIJAN d.o.o., Ulica Mirka Vadnova 19, 4000 Kranj

brezplačna tel. št.: **080 35 42**
www.baldrijan.si

MESTO KULTURE, ŠPORTA, TURIZMA IN PODJETNIŠTVA

Občina Radovljica ima zaradi svoje lege ob glavnih komunikacijskih poteh in bogate kulturne dediščine odlične razmere za razvoj turizma, podjetništva in športa.

01

Marjana Ahačič

Če je bila Radovljica nekoč občina, ki smo jo poznali po tovarnah, ki so dajale kruh številnim domačim in okoliškim delavcem predvsem v tekstilni, kovinski in tudi lesni industriji, je danes slika drugačna, a nikakor ne črna. Almire v Radovljici, Sukna v Zapužah pa tudi starega Plamena v Kropi ni več, a tisti najmočnejši so ostali, na pogoriščih nekdanjih velikih tovarn

pa so zrasla na prvi pogled manjša, v resnici pa pomembna in v svet usmerjena moderna podjetja.

Begunjski Elan tako ostaja svetovno znana in priznana znamka na področju smuči, plovil in športne opreme, bližnji Albatros Fly je ekskluzivni dobavitelj delov in trupov ultralahkih letal podjetju Pipistrel iz Ajdovščine; danes po vsem svetu leti prek sedemsto letal, katerih sestavni deli so prišli iz njihove proizvodnje. Prav tako po vsem svetu letijo jadralna letala, ki so jih obnovili podjetju Glider Service v Lescah; število pri njih obnovljenih letal je že zdavnaj preseгло tisoč. V leškem družin-

skem podjetju Dali Sport izdelujejo zahtevne tekstilne športne izdelke med najbolj znanimi in priznanimi so njihovi kombinezoni, ki jih nosijo najboljši smučarski skakalci na svetu.

Tudi podjetje Iskra Mehanizmi se širi v svet kot svetovno priznani dobavitelj tehnološko visoko zahtevnih rešitev na področjih mehatronike in avtomobilske industrije. In ko govorimo o visoki tehnologiji, ne moremo mimo podjetja Atotech v Podnartu, strokovnjakov na področju kemijske tehnologije. Vsa Slovenija pozna leško Gorenjko, v njeni bližini sta tudi prav tako v svet odprti podjetji EMMA in AKA.

02

- 01. Radovljica, mesto obrti. Pred stavbo Območne obrtne zbornice so ob 45. obletnici organizacije postavili kip moža iz radovljiškega grba.** / Foto: Gorazd Kavčič
- 02. Franc Novak, predsednik Območne obrtne podjetniške zbornice Radovljica** / Foto: Tina Dokl
- 03. Festival čokolade je v to turistično mesto z bogato tradicijo vnesel nov utrip.** / Foto: Tina Dokl

Številna manjša podjetja in obrtniki

Doma in v svetu znani so tudi številni gostinci in ponudniki turističnih storitev. Jože Andrejaš, lastnik gostilne Lectar v Radovljici, je zadovoljen, ker v to staro mestno gostilno z odlično ponudbo in dolgo tradicijo radi zahajajo tako domačini kot tujci. V zadnjih letih ponudbo dopolnjujejo novi podjetni in idej polni posamezniki in organizacije: v starem mestnem jedru Radovljice v stavbi s stoletno zgodovino nastaja nov hotel, v dolga leta zapuščenem Podvinu je prav letos vrata odprla nova, imenitna restavracija, videti je, da je vendarle zaživel tudi čudoviti hotel Lambergh, ki v prav v teh dneh svojo ponudbo širi še z medicinsko dejavnostjo. Občina se ponaša tudi s kampom Šobec, ki je po urejenosti in obisku že desetletja nesporno na prvem mestu v državi, vsako poletje pa ga napolnijo predvsem turisti iz zahodne Evrope.

Radovljiška občina ima dober posluš za obrtništvo in podjetništvo. Z županom se pogovarjamo, razume nas, je z razmerami za razvoj obrti in podjetništva zadovoljen Franc Novak, predsednik obrtne podjetniške zbornice Radovljica.

»Imamo občine, ki predvsem s prostorskega vidika nimajo nobenega posluha za obrtništvo in mislijo, da obrtnikov ne potrebujejo. Rezultati se že kažejo. Ljudje odhajajo. Izselijo se, v službo hodijo drugam. Pred leti sem sam želel graditi v Gorjah, skupaj še z desetimi drugimi obrtniki. Nikogar od nas danes ni tam. Sam sem dejavnost preselili v

Krēma

MEXICO

Begunjska 6b, 4248 Lesce, 08 38 70 644

DELOVNI ČAS:
OD PONEDELJKA
DO PETKA
OD 12. DO 23. URE,
OB NEDELJAH
OD 12. DO 22. URE.

REZERVACIJE SPREJEMAMO NA TEL:
08/387 06 44

NAJBOLJ PRILJUBLJENE JEDI NAŠIH GOSTOV

OBIŠČITE NAS
IN SE NAM PREPUŠTITE
POPELJATI V SVET
MEHIŠKE HRANE IN
PIJAČ V PRIJETNEM
OKOLJU.

POLEG MEHIŠKE HRANE SMO
ZA VAS PRIPRAVILI
SLASTNA REBRCA IN SOLATE,
ZA NAJMLAJŠE PA OKUSNE,
SVEŽE PALAČINKE!

MEŽAN, d.o.o.
 T: **041 654 188**
 E: info@komunala-mezan.si
 W: www.komunala-mezan.si

- SANACIJA CEVI BREZ IZKOPA
- VGRADNJA MALIH ČISTILNIH NAPRAV
- ČIŠČENJE LOVILCEV MAŠČOB
- SNEMANJE KANALOV
- REZKANJE KORENIN V CEVI

radovljiško občino, v celoti. Ko sem še delal v Gorjah, so bili moji gostje, ki prihajajo z vsega sveta, nastanjeni v hotelih na Bledu. Danes so tudi oni, kadar pridejo poslovno k nam, v radovljiških kapacitetah. Zakaj bi jih vodil na Bled, če je tu bližje ... Prostor je torej problem v vseh občinah. Radovljica ga ima k sreči dovolj, po eni strani zaradi spleta okoliščin, ker so propadla velika podjetja, kot so bili Veriga, Sukno in Almira, po drugi strani pa je občina sama ustvarjala nove prostore, namenjene obrti in podjetništvu.«

Obrtno podjetniška zbornica s sedežem v Radovljici letos praznuje 45 let delovanja. Velik del članov zbornice

deluje na področju gostinstva in turizma. »Med nami so tudi lesarji, inštalaterji, prevozniki in drugi. Tudi nekaj šivilj je, saj je bilo območje nekdanje občine Radovljica včasih močno prav na področju tekstilne industrije,« je povedal predsednik območne zbornice Franc Novak.

Čokolada, med, lončarstvo

V zadnjih letih je Radovljica skupaj s kraji v okolici znana tudi po številnih kulturnih, etnoloških in turističnih prireditvah. Vsakoletni festival čokolade v mesto pritegne na desettisoče obiskovalcev, letos so prvič pripravili tudi odmeven lončarski festival. V Lescah ob novem Čebelarstvo centru nastaja prava prestolnica slovenskega čebelarstva; tudi tam so letos pripravili odmeven festival medu. Predvsem v turističnem smislu se pomembno razvijajo manjši kraji v občini: Kropa, zibelka kovaštva, bližnja Kamna Gorica z bogatim kulturno etnološkim dogajanjem skozi vse leto pa Begunje z znamenitimi Avseniki in kot imenitno izhodišče za pohodnike, ki jih je po bližnjih hribih in gorah iz leta v leto več.

Olimpijski športni center

Septembra je izvršni odbor Olimpijskega komiteja Slovenije licenco najvišjega ranga eto je olimpijski panožni športni center eto podelil samo petim centrom, med njimi športnemu centru Občine Radovljica ter njenih konzorcijskih partnerjev. Olimpijski športni center Bled - Radovljica obsega Veslaški center z Blejskim jezerom in Kopališče Radovljica z vso podporno športno, turistično in zdravstveno infrastrukturo.

»Pridobitev naziva olimpijskega športnega centra je za Občino Radovljica in njene konzorcijske partnerje pomembna, ker bo med drugim omogočila sofinanciranje dejavnosti in strokovnega kadra na področju vrhunškega športa iz državnih in evropskih sredstev, prav tako naj bi bili sofinancirani obratovalni stroški oziroma amortizacija objektov ter gradnja in posodabljanje športne opreme. Za Radovljico in Bled pa je zelo pomembna tudi možnost trženja obeh turističnih destinacij pod olimpijsko blagovno znamko,« je poudaril župan Ciril Globočnik.

Gramatex d.o.o.

Trgovina z metriskim blagom
 Zgoša 20 pri Begunjah

Tel.: 04/5334 134
 Odprto vsak dan
 od 9. - 19. ure,
 sobota do 18. ure

NOVE JESENSKO ZIMSKE KOLEKCIJE 2013/2014

Metrisko blago znanih blagovnih znamk za poslovno modo, svečani program ter za šport in prosti čas. V tem času je trgovina Gramatex najbolje založena.

Del ponudbe si ogledajte na www.gramatex.slo pod okenčkom novo.

Če nimate šivilje, poskrbimo tudi za izdelavo.

KUPON za 25% popust

O HRUŠKAH TEPKAH

Od kje ime tepka? Hruška z imenom tepka je po našem prepričanju najbolj avtohtono, nepotvorjeno in gensko nespremenjeno kmečko sadje, kar ga premorejo naši kraji in verjetno še precej daleč okoli. Kako so se te hruške pri nas tako močno razširile, je kar nekaj zgodb.

Janez in Francka Zeni

Najbolj zanimiva in verjetna ta, da je cesarica Marija Terezija, ki je pred dobrima dvema stoletjema vladala avstro-ogrski monarhiji in s tem tudi nam, ukazala ljudem, zlasti kmečkemu prebivalstvu, naj zaradi preprečevanja lakote množično nasadijo in razmnožujejo hruške. Kdor tega ne bi hotel, pa naj bi bil tepen. In hruški se je prijelo ime TEPKA. V Sloveniji je pod tem imenom vsem zelo dobro znana, zlasti na Gorenjskem. Rastejo po vrtovih in ob poteh ☞ te je cesarica namenila popotnikom, da so tako tešili lakoto.

Rast in značilnosti tepk

Nekdaj so tepke gojili tako (enako tudi druge sadne vrste), da so v gozdu izkopali divjaka, ga presadili na domač vrt in ga cepili z zeleno sorto. Takšen način je zagotavljal veliko odpornost proti raznim škodljivcem in boleznim, čeprav za škrlup ni imuna. Zato še danes tepke ne potrebujejo posebne nege. Tudi hrušev ožig, zelo znana bolezen hrušk, ki je pred leti razsajala po Sloveniji, je prav tepke najmanj prizadela. Če le v času cvetenja ni slane ali daljšega deževja, bo obrod zagotovo obilen. Že star slovenski pregovor: »Če hru-

ška pokaže (cveti), ne zlaže (rodi),« to potrjuje. Danes pa se tepke vzgajajo kot vse druge sadne vrste: že cepljene sadike se kupijo v drevesnici in posadijo. Menda začnejo roditi šele po petnajstih letih, potem pa rodijo na polno do konca svojih dni.

Drevo tepke zraste izjemno visoko, tudi do 15 metrov ali še več (fotografija stare tepke iz Besnice), deblo ima velik premer, tudi prek 60 cm. Dočaka visoko starost tudi do dvesto let ali več. Najstarejše tepke na Slovenskem so prav verjetno še iz časov Marije Terezije. Njeni listi so temno zelene barve, podolgovato jajčaste oblike, malo ošiljeni (glej sliko) in spodaj na rahlo okosmateni. Plodovi so bolj okroglaste oblike premera 3 do 4 cm, odvisno kako polno obrodijo, značilno zelene barve na sorazmerno kratkem peclju in so, dokler se ne omedijo, izjemno trdi in zelo trpkega okusa. Omeščani pa imajo nadvse ugodno razmerje med sladkim in kislim. V nižinah dozori v drugi polovici septembra, v višjih legah pa še kasneje. Pri tem je treba omeniti, da se tepke medijo na rjavo in se tudi zato uvrščajo med »kmečke« hruške, medtem ko se nekatere druge, na primer viljamovke, mehčajo na belo in se zato štejejo med »gosposke«.

Glede na svojo velikost, zlasti starejših dreves, je obiranje nemogoče in tudi ni potrebno, saj to ni namizna

hruška, s katero bi morali ravnati posebej previdno. Zato pridemo do plodov na dva načina: da jih otresemo ali pa, kar se največkrat dogaja, počakamo, da dozoriijo in same odpadejo.

Raznovrstna uporabnost tepk

Sveže tepke so večinoma zelo trde in aromatične, vendar za neposredno uživanje niso najbolj primerne. Iz njih se lahko stiska mošt (hrušev sok), ki se večinoma dodaja kot aroma moštu iz jabolka. Takšna mešanica (do tretjine tepkovca) daje izjemen okus in čistost videza, kot najčistejše belo vino. Še nekaj desetletij po drugi svetovni vojni so iz tega delali sadno vino, ki se je pilo, ko za druga vina ni bilo denarja, ob različnih priložnostih: pomembnejših kmečkih delih (košnja, žetev, mlačev) in večjih praznikih. V zadnjih desetletjih se to vino ne dela več. Nekatere turistične kmetije pa znova oživljajo te stare običaje. Večina se raje odloča za shranjevanje mošta (soka) s pastereziranjem, kjer je vsebino treba segreti najmanj na 70 stopinj ter jo shraniti v čiste steklenice, jih hermetično še vroče zapreti ali v inox-posode ter jo zaliti s parafinskim oljem. Plastična embalaža je povsem neprimerna.

Na fotografiji so pridelki iz domačih tepk. V večji steklenici je tepkovo žganje »tepkovec«, v manjši pa pastereziran mošt iz mešanice jabolka in tepk, ki mu dajejo izjemno čistost in zelo prijeten okus. V skledi iz suhega struženega (drakslanega) tepkovega lesa so suhe domače tepke, za okras pa vejica z značilnimi listi in še nedozorelimi plodovi.

Sveže in trde tepke so zelo primerne tudi za izdelavo žganja, tepkovec imenovanega. Pri tem sta najmanj dve možnosti: če želimo tepkovec z največ arome, potem je treba zmleti in namočiti sveže nabrane in trde tepke, ki bodo sicer dale nekoliko manj »pridelka« žganja kot mehke, vendar bo ta izjemne kakovosti. Mehke tepke pa sicer dajo več žganja, vendar bo malo manj aromatično. Nekateri naši pridelovalci so za takšne izdelke na vsakoletni ocenjevalni razstavi na Ptujju prejeli najvišja priznanja. Če prav vemo, se naša država zavzema tudi za ustrezno pravno zaščito tepkovega žganja pri EU. Za mnoge poznavalce žganih pijač je tepkovo žganje po svoji aromi in siceršnji kakovosti zelo konkurenčno znani viljamovki ali pa jo celo prekaša. Lahko se uvršča med vrhunske digestivne pijače. V dobrih gostilnah je tepkovec posebna specijaliteta, kot sta še domača slivovka in češnjevce.

Omedene ali mehke tepke imajo še več možnosti uporabe. Mehke hruške so lahko tudi namizne, ki so zlasti med kmečkim prebivalstvom zelo priljubljene. Edino mehke so primerne tudi za sušenje, kar jim daje izjemno dolgo življenjsko dobo. Pri sušenju je treba biti zelo pazljiv, da niso presušene, ker s tem otrdijo preveč ali pa premalo, saj bi se hitro lahko pokvarile. Za sušenje tepk so najbolj primerne tradicionalne kmečke krušne peči in sušilnice ž pajžbe imenovane ž na drva, saj iz njih prevzamejo tudi značilen okus, ki ga sodobne električne sušilnice ne morejo dati, pa še cenejše je.

Prav njena dolga obstojnost je verjetno navdala našo nekdanjo cesarico, da je izdala ukaz o množičnem pridelovanju hrušk tepk za preprečevanje lakote. Znano je, da so imele večje kmetije, zlasti po hribih, cele skrinje (lesene seveda, hladilnih, kot jih poznamo sedaj, včasih ni bilo) nasušenih tepk, ki so se ohranile več let in desetletja, če je bilo treba. Pred nedavnim mi je gospodar iz Podblice, Španc po domače, ponudil suhe tepke, stare več kot 25 let, vendar so ohranile vso svojo značilno aromo in okus, kot da bi bile sveže sušene. Suhe tepke so bile med narodno-osvobodilnim bojem za mnoge partizane pogosto edina hrana, ki jim je tešila lakoto in reševala življenje. Žal pa so sedaj sušene hruške že prava redkost in se dobijo le še »na recept« oziroma pri res pravih kmetih ali ljubiteljih starih običajev, ki nekaj dajo na tradicijo in znajo ceniti njihovo vsestransko uporabnost, zlasti v ljudskem zdravilstvu.

Uporabnost suhih tepk in tudi drugih suhih sadežev domačega izvora je neizmerna. Za prehrano in tudi za zdravljenje se uporabljajo večinoma na kmetih, pa še to je v mnogih primerih že bolj preteklost. Na tradicionalnih kmetijah je še sedaj v navadi, da se iz teh hrušk dela kompot, ki se mu lahko doda še drugo suho sadje, domače češplje in jabolčni krljji. Hruševa voda, kot smo ji včasih rekli, je izjemno dobra za pogasitev žeje, samo sadje pa je pomemben del kmečke malice, ki zaradi sladkorjev, mineralov in vitaminov daje energijo za opravljanje težjih fizičnih del. Takšen kompot ne potrebuje dodatnega sladkorja, ker so tepke že dovolj sladke (kislo-sladke). V vaseh okrog Ratitovca in Blegoša so to jedli skupaj z domačim sirom ali svežo skuto. Z malo kruha je bila to ob košnjah in žetvi glavna jed. Mnoge iznajdljive gospodinje znajo suhe tepke uporabljati še za razne »file« ž polnila za štruklje in celo za idrijske žlikrofe so zelo primerne, saj jim dajejo posebno prijeten in značilen okus, vendar morajo biti zelo drobno narezane. Znana kmečka jed je tudi prosena kaša s suhimi tepkami in domačimi suhimi češpljami.

Če so hruške primerno osušene, je vsako kuhanje, ki uničuje vitamine, povsem nepotrebno. Dovolj je, če jih čez noč namočimo v topli vodi in so zjutraj že godne za uživanje. Če pa želimo dati več poudarka »hruševi vodi«, se priporoča kuhanje, vendar s tem trpi kakovost hrušk.

Shranjevanje tepk

Za sveže tepke velja, da jih shranjujemo v odprtih, iz ločja pletenih ali lesenih bolj plitvih posodah, da imamo pregled nad dogajanjem. Tako lahko kontroliramo njihovo mehko in tudi morebitno nagnitost. Bolj pomembno je, kako shranjujemo suhe tepke. V starih časih, kot je znano in smo tudi že zapisali, so jih shranjevali v lesenih skrinjah, ki so imele primerne odprtine za zračenje. V te skrinje se je lahko shranilo tudi do 10 mernikov suhih hrušk (mernik je stara kmečka mera za žita in druge pridelke, ki »drži« 24 litrov, pol mernika pa 12). Zelo primerni so tudi stekleni kozarci, ki pa ne smejo biti hermetično zaprti. Pri nas doma jih shranjujemo v belih vrečkah iz bombažne tkanine, ki jih zgoraj zavežemo, da ne pride vanje mrčes, ki bi lahko »zasral« različno zalego, ta pa bi potem uničila celotno zalogo. Primerno posušene in shranjene tepke zdržijo praktično neomejen čas, zanesljivo pa več kot dvajset let. Zato je to živilo z narodnogospodarskega vidika lahko tudi strateškega pomena.

Tepke v ljudskem zdravilstvu

Suhe tepke in tudi druge suhe hruške, razen tistih z izjemno veliko sladkorjev, so nenadomesljljive v kmečkem oziroma ljudskem zdravilstvu. Vsebujejo veliko balastnih in suhih snovi, ki zelo ugodno vplivajo na našo prebavo in peristaltiko ter s tem na naravno odvajanje. Suhe, surove hruške, zlasti tepke, če jih dobro požvečimo, zapirajo, blažijo in odpravljajo drisko. Kuhane ali bolje, le v topli vodi omeščane pa na splošno zelo dobro urejajo prebavo in čistijo črevesje. To preizkušeno ljudsko zdravilo sicer ne deluje tako hitro kot nekateri farmacevtski pripravki, vendar nima prav nobenih stranskih učinkov in se ga telo ne more navaditi, tako da potem ne bi več »prijelo« kot mnoga druga zdravila. Žal pa je vedenje o zdravilnosti suhih tepk v sodobni civilizaciji tonilo v pozabo, ohranilo se je le še ponekod na kmetih, žal pa ne med mladimi. Ne bi bilo slabo, če bi se ti preizkušeni recepti spet obudili, saj bi mnogim, ki se prehranjujejo večinoma s tako imenovano hitro prehrano in uživajo preveč industrijsko pripravljene hrane, pripomogli k izboljšanju prebave, s tem pa tudi splošnega zdravja in dobrega počutja.

Kako jemo tepke?

Zaradi izredno prijetnega okusa jih pogosto jemo, naj bo sveže mehke, kot smo že zapisali, ali suhe. Kako se jih lotimo? Primemo jo za pecelj, odstranimo muho in jo tam tudi začnemo jesti. Zaradi balastnih snovi je priporočljivo, da pojemo celo hruško,

vključno z nežnimi in drobnimi pečkami in s peščičem. Tako dobro prežvečene bodo zelo blagodejno vplivale na našo prebavo in črevesje dobro očistile.

Seveda so še druge »varian-te«, kako se jih lotimo, vendar je opisana preizkušeno najbolj optimalna in zagotavlja tudi največji izkoristek – pa dober tek.

Uporabnost lesa tepk

Les od hrušk tepk in tudi od drugih hrušk je zaradi svojega videza in drugih lastnosti izjemno dragocen. Po svoji konstrukciji je bistveno trši in obstojnejši od bukovega in nekoliko mehkejši od hrastovega ali jesenovega. Zaradi manjših količin in posebnih lastnosti njegova paleta uporabe ni tako široka, kot pri prej omenjenih lesovih. Sicer pa se izjemno lepo obdeluje: obla, freza, struži in podobno. Zaradi lepe naravne rjavo-rdečkaste barve je upora-

ben za različne kose unikatnega pohištva, kot so masivne mize, stoli, police, ki določenemu okolju dajejo posebno harmonijo in lep videz. Poleg tega se lahko uporablja še za različne pohištvene okraske, umetniške intarzije in okvirje posebnih slik, za rezbarjenje in podobno. V Gorjušah nad Bohinjem pa iz hruškovega lesa izdelujejo znane pipe, čedre imenovane. Če je hranjen na suhem, ima večstoletno, skorajda neomejeno življenjsko dobo.

Zaradi vseh teh opisanih in verjetno še drugih dobrih lastnosti bi kazalo tem našim tepkam posvetiti večjo družbeno pozornost in je ne puščati le zakonitostim trga. Poleg samih plodov in plemenitosti lesa pa mogočna drevesa starih tepk dajejo našim vasem in naravi poseben čar in enkratno zgodovinski spomin, ki bi ga kazalo ohranjati. Tudi to je dolžnost in spoštovanje do naših prednikov.

ŽIVA KNJIŽNICA ZA RAZBIJANJE PREDSDOKOV

Živa knjižnica je letos delovala v Ljubljani, Mariboru, Sežani, Kopru, Murski Soboti in Novem mestu. Njen namen je, da bi se ljudje, ki želijo spoznati tiste, ki v družbi kakor koli izstopajo, seznanili z njimi in jih bolje spoznali.

Marjeta Žebovec

Ljudje smo polni predsodkov od tistih, ki so drugačni od povprečja. Da bi omogočili ljudem učinkovito prepoznati predsodke in stereotipe o ljudeh drugačnega svetovnega nazora, narodnosti, spolne usmerjenosti, tistih, ki imajo težave v duševnem zdravju, so invalidi ... ter jih premagovati, je danska mladinska organizacija Ustavi nasilje (Foreningen Stop Volden) leta 2000 razvila projekt Živa knjižnica (ŽK). Takšni ljudje so postali žive knjige, ki so si jih sposojali ljudje, ki so o njih hoteli kaj izvedeti. Na Danskem so pripravili prvo Živo knjižnico,

ki se je dobro prijela in se v nekaj letih razširila v več kot šestdeset držav.

V Sloveniji so prvo ŽK pripravili leta 2007, organiziralo jo je Društvo informacijski center Legebitra. Organizatorji letošnje Žive knjižnice, ki je bila odprta v Mariboru na dveh lokacijah, v Murski Soboti, Ljubljani, Sežani, Kopru in Novem mestu, so bili: Društvo informacijski center Legebitra, MKC Maribor, MC Podlaga v Sežani, Društvo za razvijanje prostovoljnega dela Novo mesto, Kulturno-izobraževalno Društvo PiNA, Pomursko društvo za krepitev socialnega dela, koordinator projekta pa je Mitja Blažič.

Ljubljanska ŽK je bila letos odprta v četrtek, 26. septembra,

od 11. do 17. ure na Stritarjevi ulici v med Mestno hišo in Tromostovjem. Kdor si je hotel sposoditi živo knjigo, se je oglašil na stojnici, kjer so imeli seznam in kratko predstavitev človeka v knjige, brez imena seveda. Samo v ljubljanski ŽK so bile na voljo žive knjige: pokrita muslimanka, človek z izkušnjo izgube spomina, oseba, ki doživlja nasilje v družini, transspolna oseba, mama samohranilka, babica deklice z dvema očetoma, oseba, ki je prebolela raka, prekerna aktivistka, mama osmih otrok, nekdanja odvisnica od drog, slepa oseba, nepomična ženska s cerebralno paralizo, oseba s telesnim hendikepom, oseba, ki je prebolela bulimijo, mlada Rominja iz Dolenjske, biseksualna oseba, Makedonka v Sloveniji, oseba z amputirano roko, EVS-prostovoljka v Sloveniji, oseba z odvzeto opravilno sposobnostjo, uporabnik psihiatričnih storitev, nekdanji zapornik, darovalka organov, oseba, ki je izgubila sluh, queer, feministka, gej, študent babištva in štopar. Podobno je bilo tudi v drugih krajih, v Mariboru pa so letos poleg domače pripravili tudi Živo knjižnico z mednarodno ponudbo živih knjig. Koordinator pravi, da redkokdo, ki ga prosi za sodelovanje, to odkloni. Res pa so med sodelujočimi v Živi knjižnici odnosi prijetni in sproščeni.

Žive knjižnice sem se udeležila kot knjiga mama osmih otrok. Najprej si me je sposodil koordinator projekta Mitja Blažič, s katerim sva se pogovarjala o vzgoji otrok in postavljanju mej, nato pa sem imela še dve bralki, na moje veselje sta bili to mlajši ženski, ena je bila že mamica. Obe sta bili naklonjeni večjemu številu otrok. Pogovor je bil prijeten; res imajo ljudje do večjega števila otrok močne predsodke: ne zavedajo se prednosti večjega števila otrok v družini, zlasti pri vzgoji, saj je vzgojni vpliv starejših bratov in sester veliko močnejši kot vpliv staršev.

Bralki izbirata knjige pri izposojevalnem pultu. / Foto: arhiv Žive knjižnice

Zavarovalnica Adriatic Slovenica s široko ponudbo zavarovanj tudi pri vas doma

Zavarovalna družba Adriatic Slovenica bo tudi to jesen nenehno skrbela, da bodo njihovi zavarovanci zadovoljni tako s produkti, ki jih bodo še posodobili, in z dostopnostjo na terenu, na območju celotne Gorenjske. Zavarovalni zastopniki in predstavnici zavarovalne družbe Adriatic Slovenica Saša Naglič in Nataša Dolar sta na voljo za korektno predstavitev posameznih zavarovanj in za različna svetovanja v primeru škod.

“Letos smo se še posebej potrudili in preuredili avtomobilska zavarovanja, s katerimi smo se še bolj približali željam in potrebam zavarovancev, ob tem pa še naprej skrbimo, da naši zavarovanci dobijo kvalitetno zavarovanje za primerno ceno in se izognemo nezadovoljstvu ob morebitni škodi.” Saša Naglič
 “Vsekakor imamo tudi zelo dober produkt DOM AS, s katerim zavarujemo vaš dom na eni polici. To zavarovanje

je zelo kvalitetno in ponuja ogromno možnosti zavarovanj za izjemno ceno. Naj poudarim tudi, da smo zavarovalnica, ki sklepa vse vrste zavarovanj, tudi osebna. Imamo veliko zavarovancev z dopolnilnim zdravstvenim zavarovanjem, poskrbimo za zdravstveno zavarovanje z asistenco v tujini, z veseljem pa se posvetimo vsakemu posamezniku glede na njegove želje in potrebe tudi ob sklenitvi življenjskega zavarovanja.” Nataša Dolar

V Adriatic Slovenici smo prepričani, da moramo biti v nenehnem stiku z zavarovanci, če hočemo ugoditi njihovim željam in potrebam, zato imamo sodelavce zavarovalne zastopnike na posameznih območjih po celi Gorenjski.

Zavarovalni zastopniki Saša Naglič in Nataša Dolar vam bova z veseljem svetovali in si vzeli čas za kratek klet, če naju boste poklicali ali nama pisali in se dogovorili za srečanje.

Saša Naglič
T: 041 528 987
e-pošta: sasa.naglic@adriatic-slovenica.si

Nataša Dolar,
T: 040 329 993
e-pošta: natasa.dolar@adriatic-slovenica.si

PRIHRANITE TUDI 478 EUR!

DRUŽINSKO ZAVAROVANJE

JASNO!

BONUS NAJBOLJŠEGA ZA VSE ČLANE DRUŽINE

WWW.ADRIATIC-SLOVENICA.SI

Prihranek je izračunan za vozilo s 110 KM moči in pomeni razliko med premijo brez družinske bonitete in premija z družinsko boniteto.

Hrana iz gozda je nekaj najboljšega, kar lahko ponudimo svojemu telesu. Če radi zahajate v gozd in nabirate plodove, kot so čemaž, koprive, divji šparglji, smrekovi vršički, bezeg, gozdni sadeži, gobe, lešniki in kostanj, boste v tem priročniku dobili veliko idej za pripravo okusnih in zdravih jedi.

Redna cena priročnika je 12,50 EUR. Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena le

10
EUR

* poštšina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

Si želite sami izdelati alkoholni napitek, kot je liker, ali sadje namesto v kompot namočiti v žganje? Potem je knjiga **Sodobna žganjekuha** prava za vas, saj vas bo seznanila s teorijo žganjarstva ter z recepti za različne žgane pijače, kot so slivov, orehov ali zeliščni liker in še veliko drugih.

Redna cena priročnika je 16 EUR. Če knjigo kupite ali naročite na Gorenjskem glasu, je cena le

13
EUR

* poštšina

Knjigo lahko kupite na Gorenjskem glasu, Bleiweisova 4 v Kranju, jo naročite po tel. št.: 04/201 42 41 ali na: narocnine@g-glas.si.

Gorenjski Glas

PLETENINE Z MODNIH BRVI

Modna jesen je čas popolne svobode. Poigravajte se z najrazličnejšimi modnimi videzi in spoštljivo ohranjajte svojo identiteto. Svobodni ste, izberite, kar želite in ustvarjajte, kakor želite, slog, ki je samo vaš. To je letošnje sporočilo Gospe mode. V današnjem zapisu se bomo sprehodili po modnem sejmu v Firencah in pogledali najbolj sveže modne tokove v pleteninah. Kot vedno, so tudi tokrat Firenze očarljive in lepe, prežete s posebnimi zgodbami.

Karmen Klobasa

In kje začeti plesti letošnjo jesensko zgodbo? Morda ne čisto na začetku, a vendarle pri daljnih, retro-modnih razpoloženjih, ki se vračajo z rustikalnim videzom ročno in strojno izdelanih pletenin, vendar z mnogo mehkejšimi rastrami izmenjajočih se levih in desnih petelj ter bogato reliefnih površin. Vsi ti elementi se zlivajo v zapentljano igro reliefnih črt, kit, geometrijskih likov, živahnih barv ali pa se prikažejo kot popolno nasprotje s prefinjeno kašmirske eleganco, ki deluje skoraj kot tkanina.

PRINGLE OF SCOTLAND

Jesen in zima ne bi bili pravi, če ju ne bi spremljala vzorca karo in pepita. Letos se jima pridružujeta še drobna šahovnica in vzorec cik-cak, ki ga v stroki imenujemo pringle of Scotland. Prefinjen vzorec, ki pristoji skladnim postavam v pravih količinskih razmerjih. Sicer ga raje omejite z kakšno enobarvno površino. Izbor barv prepuščam vam. Največ je bilo videnih prav črno belih kombinacij in sivih. Mnenja sem, da je prav ta kombinacija izbranemu vzorcju najbolj pristoji. Pogosto videna je bila tudi rdeče-črna kombinacija ter začinjeno oranžna in črna.

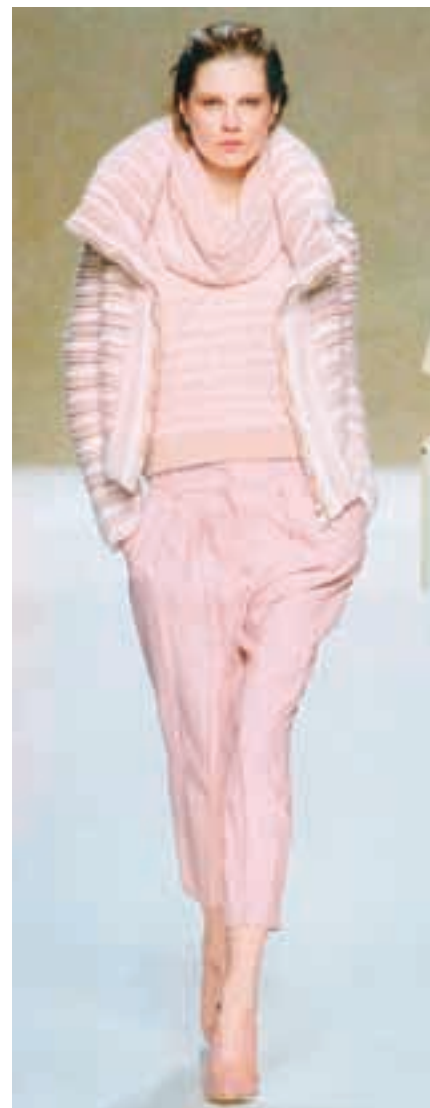
PLETENINE SE BODO V NOVI SEZONI NOSILE POVSOD IN Z VSEM

Gladke ali reliefno vzorčaste, enobarvne ali večbarvne v vzorcu, od glave do pete ali le kot kontrasten dodatek k drugim oblačilom. Oblikovalci so največ pozornosti namenili strukturam pletenin, izboru materialov in tehnologiji pletenja. Pomembna sta videz in otip. Pletenine morajo biti, kot da so ravnokar prispеле izpod pletilk vaših babic ali pa kot da so izdelane po zadnji tehnologiji pletenja. Med vroče modele sodi tudi obleka, ki mora biti zelo ekstravagantna. Ker se pletenine rade družijo tudi s tkaninami, predvsem svetlečimi, sta nepogrešljiv par letos svilena bluza in dolga pletena jopa. Pletenine povezujejo med seboj tudi posebni modni dodatki. Neskončno dolgi šali in samostojni ovratniki, ki segajo prek ramen.

OBLECITE SE V ROŽNATO

Prepričana sem, da ne samo za eno sezono. V naših garderobnih omarah bo vztrajala vsaj dve sezoni. Rožnati odtenki se lepo razumejo s svetlim, hladnim odtenkom polti pa tudi s toplo bronasto poltjo. V kombinaciji z drugimi barvami me je najbolj navdušila kombinacija roza s sivo. Morda boste vi našli kakšno drugo in vnesli nekaj dobrodošle jesenske mladosti v vašo garderobno omaro. Pogrešate osnovno pleteno oblačilo – puli? Puli ostaja večna stalnica naših garderobnih omar, naj bo predvsem visoko zaprt.

Fotografije: alpinako gradivo Firenze

GIGANTSKI OVRATNIK V OBLIKI MINI OGRINJALA

Čeprav imate navado le od daleč vreči oko na nove modne muhe, zagotovo veste, da že dolgo ni bilo pri pleteninah toliko zanimivega dviganja, zankanja okoli vratu in pod njim. Prav zato je s toliko večjim užitek spoznati retrovratna vzdušja v novi interpretaciji. Nostalgični šal ovratnik se letos ovija okrog vratu, več ga je, bolje je. Berta se imenuje gigantski ovratnik v obliki mini ogrinjala, vulkanski pa je lahko celo iz običajnega puli ovratnika razširjen samostojen oblačilni kos, ki se zguba kot draperija.

TOPEL OBJEM

Pletenine so tukaj zato, da nas bodo razvajale, nežno stisnile v svoj topel objem. Ne bojte se jih, tudi tiste s kakšnim odvečnim kilogramom več ne. Le za tanjšimi pletenimi oblačili in modnimi dodatki, ki sta jih ustvarili kakovostna nitka in izkušena oblikovalska roka, se ozirajte.

ENERGETSKI REVEŽI

Gorenjska gospodinjstva s povprečnimi mesečnimi dohodki so uvrščena med energetske revna.

Miroslav Braco Cvjetičanin

To pomeni, da porabijo prevelik del svojih dohodkov za osnovno energetske oskrbo.

Tako je, če živite na severu, bi lahko sledila replika. Pa ni čisto utemeljena. Tudi če živimo na hladnejši strani sveta, ne pomeni, da moramo denar »metati skozi okno«. Izraz, ki nam nikakor ni všeč, nam, Gorenjcem, že ne. Če priznamo ali ne, smo energetske reveži, točneje cela Slovenija spada pod ta naslov, ne zgolj Gorenjska. Ampak to je slaba tolažba. Slaba predvsem zato, ker iz dneva v dan ali iz zime v zimo pogosteje slišimo, da je vse več gospodinjstev, ki si niti primerno toplega stanovanja ne morejo privoščiti. Skratka, energetska revščina pomeni, da so stroški primerne ogrevanja naših domov tako veliki, da nam povzročajo veliko finančno težavo ali prevelik finančni »zalogaj«, kot se tudi velikokrat reče.

In že diši po začaranem krogu ...

Še prej vprašanje, ki se postavlja samo: kako izstopiti iz sveta energetske revščine? Odgovor se sicer ponuja, a je povezan s stroški. O dodatnih stroških pa ne želimo ne poslušati ne brati. Nizki dohodki, visoke cene energije, visoka cena boja proti toplotnim izgubam. In slišali smo, da se osebni dohodki še nekaj let ne bodo dvignili, cene energije pa bodo vsako leto višje. Torej nam preostane boj, v katerem je na prvem mestu vključeno odločno zmanjšanje rabe energije

in odločno izboljšanje energijske učinkovitosti naših stavb. In smo spet pri tem, da nas ali zebe ali pa smo ob denar (ki ga nimamo). Spremenimo bivalne navade in ukrepajmo, da nas ne bo zeblo predvsem zaradi toplotnih izgub.

Izstopimo iz začaranega kroga

Če spremenimo bivalne navade, lahko privarčujemo oziroma znižamo strošek energije do dvajset odstotkov. Je to dovolj? Dovolj je, če strošek sprememb bivalnih navad ni prevelik oz. se nam povrne v eni ali dveh zimah in potem vse to traja nekaj sezon brez ponavljajočih se dodatnih stroškov. Kaj sodi pod spremembe bivalnih navad? Mogoče to, da 20 °C v stanovanju ne pomeni, da je hladno? Ali pri 19 °C sploh lahko bivamo? Dodaten droben ukrep, ki pa je dandanes nujen, je vgradnja radiatorskih ventilov, termostatov, preverjanje tesnjenja oken, nove žarnice so sijalke in precej bolj varčne, gospodinjstvi aparati, ki so v letih, so potratni, novi so precej bolj varčni in učinkoviti ... To so cenejši ukrepi ali skoraj brezplačni. Med zahtevnejše ukrepe sodi zamenjava potratne kurilne naprave z varčnejšo in učinkovitejšo, torej zamenjava dražjega energenta s cenejšim, povečanje energijske učinkovitosti doma in vključevanje obnovljivih virov energije, kot je na primer sončna energija, ki je dobrodošla vsaj za toplo vodo, če že ne za kaj več. Fasada, oblačilo našega doma, okna, vrata, vse to ima določeno življenjsko dobo, ponavadi veliko krajšo, kot pa nam obljublja proizvajalci in trgovci ob prodaji. Če okno ne tesni niti potem, ko zamenjamo tesnila,

Že 15 let z vami!

SENČILA®
ASTERIKS

www.asteriks.net

SVET SENČIL

- tende - markize
- žaluzije (zunanje in notranje)
- rolete ■ panelne zavese
- komarniki ■ screen roloji ■ roloji
- rolo garažna vrata ■ plise zavese

**SVETOVANJE, IZDELOVANJE,
MONTAŽA IN SERVIS**

Peter Rozman s.p.

Cesta na Loko 2, 4290 Tržič, Slovenija

T: 04 59 55 170

G: 041 733 709

E: info@asteriks.net

Obiščite nas v našem razstavnem salonu.

je zrelo za zamenjavo, enako je z vrati. Stare fasade, tiste, ki smo jih dajali na hiše pred tridesetimi, štiridesetimi leti, so v primerjavi z današnjimi kot srajca v primerjavi s smučarsko bundo, pravijo strokovnjaki. Če se zavedamo, da bo cena energije stalno naraščala, potem se moramo jasno zavedati, da moramo

trajno zmanjšati stroške.

Na tem področju lahko pohvalimo Evropsko skupnost in s tem tudi lastno državo. Trend gre v smer, ki prinaša za nas, uporabnike, »toplejše« in s tem cenejše čase. Na udaru bomo le tisti, ki imamo stanovanje staro toliko, da še ne vemo, ali se lotiti delne ali popolne

preнове. Glede na stroške, ki ob taki prenovi nastanejo, je vsekakor bolje, da gremo postopoma po obdobjih. Če hočemo dodatno privarčevati oziroma dobiti ugodnejšo ceno, potem »zimsko« dela opravljamo v poletnem času, ko »centralarji« in podobni mojstri nimajo veliko dela in so zato milejši pri cenah. V praksi to pomeni, da se peč za centralno kurjavo menja med majem in julijem, ko so popusti največji in mojstri najdostopnejši. Prihodnost pravi, da bo po letu 2020 dovoljeno graditi le »skoraj nič« energijske stavbe, jasneje napisano, stavbe, ki porabijo manj energije, kot je lahko proizvedejo v svoji okolici. Enako se piše obnovi starejših stavb.

Izgubljam toploto

Zmeda, ki jo kot uporabniki doživljamo na trgu, je danes popolna predvsem zato, ker je ponudba ogromna, ni pa točnih smernic, ki bi prepričale. Zato strokovnjaki opozarjajo, da je nujno potreben tako imenovani individualni pristop. Najbolj to velja za starejše stavbe, ki so nujno potrebne predhodnega fizičnega ogleda. Razni obrazci, pogovori na daljavo, spletni obračuni nikoli ne povejo točne problematike in vedno so pogojeni z večjimi stroški, kot pa so lahko v resnici. Če imamo zanič eno ali dve okni, ni nujno, da so zanič prav vsa, ampak gorenjsko prepričanje je, da ko menjaš, menjaj vse ..., če se že dela. In potem ostane premalo za še kako nujnejšo obnovo oziroma menjavo. Tisti pravi, zaupanja vredni strokovnjaki, ki vam na licu mesta pregledajo stavbo (pravimo jim energetski svetovalci) vam po ogledu znajo najbolje svetovati. Stranke so največkrat pozitivno presenečene, kajti večkrat se zgodi, da so stroški obnove in menjave manjši, kot so pričakovali.

»Kurjenje« na drva, premog, nafto, plin, elektriko so izrazi, ki so nam najbolj domači in znani, vendar je prišel čas, ko se bomo morali spoznati z obnovljivimi viri energije, kot so sonce, biomasa, toplotne črpalke, učinkoviti ogrevalni sistemi, kondenzacijske ali nizkotemperaturne kurilne naprave, nizkotemperaturni ogrevalni sistemi, prezračevanje z vračanjem energije, na primer. Vam je to povsem tuje?

Trstenik 15, 4204 Golnik

Na peči 5 let garancije

Peč na trda goriva

Bojlerji, hranilniki tople ogrevalne vode

Peč na lesno biomaso kombinacija drva - peleti

Peč na tekoča goriva

Možna subvencija

Bojlerji iz nerjaveče kovine

Zg. Brnik 143, 4207 Cerklje
tel.: 04/25-26-650, GSM: 041/734-018
www.vrecek-peci.com

Energetski svetovalci

Enako čuden pogled usmerimo v energetskega svetovalca, ko nam začne naštevati, kam vse se »izgublja« toplota. Energetski svetovalci so med najbolj zaželenimi, a tudi med najslabše izkoriščenimi strokovnjaki. Večina nas nikoli v življenju ne pride z njimi v pogovor ali sodelovanje, ker nas na poti gradnje ali obnove vedno nova »učijo«, nam svetujejo, posamezni strokovnjaki izvajalci za določeno delo. Prodajalec oken in vrat, na primer, svetuje po svoje in se ne ozira preveč na vašo centralno ogrevanje, fasado, talno ogrevanje, toplotne črpalke ipd. Celovito »sliko« nam poda arhitekt pri gradnji hiše, in to nam ponavadi zado- stuje za vedno. Izraz transmisijske toplotne izgube nam je tuj, vendar pa postane logičen, ko energetski strokovnjak nadaljuje razlago o neposredni toplotni izgubi v okolje, to- plotnih izgubah skozi neogrevan prostor, skozi neogrevana tla, toplotne izgube skozi prostore, ogrevane na drugo tem- peraturo. Potem sledi pregled prostorov brez mehanskega prezračevanja, prostorov z mehanskim prezračevanjem, kje je lahko minimalna količina svežega zraka, kje pride do infiltracije, vdora zunanjega zraka zaradi netesnosti stavbe, kje pride do presežka pretoka odvedenega zraka iz ogre- vanega prostora. Skratka, ko vas strokovnjak dobi v roke, si najprej mislite, da živite v šotoru in je zunaj vseskozi december in januar ali februar, ampak potem se izkaže (v večini primerov), da le ni tako hudo, kot se sliši na začetku.

Umetnost sanacij

Preden se odločimo za obnovo oziroma sanacijo doma, so energetski svetovalci več kot dobrodošli, bolj poveda- no: kar nujni. Razlog tiči v precej skritih napakah, ki se pojavijo po sanaciji, ker nečesa preprosto nismo vedeli ali poznali. Zamenjava oken, se pravi starih, ki ne tesnijo več, z novimi, ki bodo to funkcijo dobro opravljala, vendar brez vgradnje mehanske prezračevalne naprave je povsem slaba sanacija, zamenjava »kurilca« s toplotno črpalko brez to- plotne izolacije stavbe je proč vržen denar. Če brez vgrad- nje hranilnika toplote zamenjamo oljni gorilnik zastarelega kotla s peletnim gorilnikom, naredimo veliko napako. Napaka je tudi nepreračunana razporeditev talnega gretja in nepremišljena kombinacija z radiatorji ali stenskim gre- tjem (ki je še vedno tabu v Sloveniji). Zaradi tako velikih napak ali pa tudi nekaterih drobnih, ki jih naredimo zaradi neznanja, se nam bo najprej zdelo, da smo naredili nekaj novega, ne predragega, a zelo učinkovitega, vendar se bo kmalu pokazalo, da smo se zelo ušтели. Verjetno se boste začudili, ko boste (spet) opazili vlago ali plesen v stanova- nju. Pokazala se bo že po prvi zimi, če ne že kar med zimo. Tesnjenje, prezračevanje, prepustnost, kombinacija, ki jo iščemo vsi, najdejo pa le redki.

Celo zdravniki posežejo na to področje, saj pravijo, da morata prenova in gradnja stanovanja zagotoviti predvsem boljšo kakovost bivalnih pogojev in ne samo boljšo ener- gijsko učinkovitost, saj slabe življenjske razmere veliko bolj škodujejo našem zdravju, kot se nam zdi.

Gorenjci smo na žalost energetski reveži in mislimo, da se ne da nič spremeniti. Preveč denarja in preveč časa zapravimo za ogrevanje, to je dejstvo. Vendar napredujemo in se vse bolj (čeprav, po nekaterih novogradnjah sodeč, ni tako) zavedamo, da živimo na severu, ne nekje ob mor- ju. To pa povsem spremeni način razmišljanja in način življenja.

JUNKO

Peč na pelete
25–350 kW

NOVO NA
SLOVENSKEM TRŽIŠČU

Možnost subvencije
EKO SKLADA!

- Avtomatsko doziranje
- Regulacija peči omogoča upravljanje preko sobnega termostata.
- Konstrukcija peči je narejena po evropski direktivi EN303-5.
- Peč kot gorivo koristi pelete, ki imajo kalorično vrednost - 2 kg peletov kot 1L kurilnega olja.
- Odstotek pepela je izredno nizek in znaša 0,5-1 %, tako da ni velikih potreb po čiščenju.
- Peči se izdelujejo v serijski proizvodnji na- zivne moči 25-350 kW.

Distribucija in prodaja:

LUMA TRADING, d.o.o.

Ljubljanska cesta 39, 4000 Kranj, Slovenija

T: 04 23 55 330, F: 04 23 55 333, E: lumakranj@siol.net

Subvencije znova na voljo ?

Še vedno čakate na subvencijo za toplotne črpalke? Pri tem pa v eni sezoni za ogrevanje prostorov in sanitarne vode potrošite več, kot znaša sama subvencija. Tokrat vam je na voljo edinstvena priložnost, saj vam največji slovenski proizvajalec toplotnih črpalk daje tovarniško subvencijo na določene modele toplotnih črpalk za ogrevanje sanitarne vode.

AKCIJA

250 € SUBVENCIJE PROIZVAJALCA

za toplotni črpalke: TČ2 VZRT-231 AVT in TČ2 VZRT-321 AVT

že od
1.321 €
+ DDV
CENA 230 ITČ

Kako do subvencije ?

Enostavno:

- na voljo brez dodatne dokumentacije – dobite enostavno pri vašem prodajalcu
- pokličite proizvajalca na telefonske številke spodaj ali
- kontaktirajte enega izmed prodajalcev na naši internetni strani: WWW.KRONOTERM.COM ali
- kontaktirajte najbližjega monterja – vsi dobri monterji vam lahko ponudijo to ugodno ponudbo.

Prednosti toplotnih črpalk **KRONOTERM**:

- razvite in izdelane v Sloveniji – z nakupom slovenskega izdelka ustvarjate nova delovna mesta za vas in vaše otroke
- 23 let izkušenj pri izdelavi toplotnih črpalk
- Kakovost in učinkovitost TČ preizkušena v Švici (www.wpz.ch)
- Toplotni črpalke imata vgrajene vrhunske komponente (visokoučinkovit rotacijski kompresor (COP TČ = 3,7 po EN 255/3), plaščni kondenzator-ni nabiranja vodnega kamna, bojler AE z visokoizolativno zaprtocelično PU izolacijo, termo-ekspanzijski ventil za doseganje visoke učinkovitosti in hitre odzivnosti TČ,...)

Akcija velja od 10.10. do 10.12.2013

KRONOTERM

080 23 22

NAJVEČJI SLOVENSKI PROIZVAJALEC
TOPLOTNIH ČRPALK

WWW.KRONOTERM.COM

Termo-tehnika d.o.o., Orla vas 27/a, 3314 Braslovče, 03 703 16 27, 03 703 16 28

 termo-tehnika

PRIHAJA ZIMA, PRIHAJA VLAGA

Spet in spet ... vlaga pride z zimo in ne izgine niti s pomladjo.

Vlaga je opozorilni znak, da je z našim stanovanjem nekaj strašno narobe.

Miroslav Braco Cvjetičanin

Vlaga uničuje celo elektronske naprave, slike na stenah, knjige na policah, slike v albumih (in cd-je, na katerih po novem shranjujemo fotografije). Prekomerna vlaga kot tudi premalo vlage vodi v težave z zdravjem, kot so astma, srbečica, glavobol, vnetje srednjega ušesa, zamašen nos in kašelj. Naš boj proti vlagi je povezan z nameščanjem posodic z vodo na radiatorje ali kak vlažilec zraka. Sodobna tehnologija je

izumila tudi razvlažilce vlage v obliki tablet, ki se nahajajo v plastičnih posodicah, v katere čudežno »srkajo« vlago, vodo. No, tisti, ki greste še odločneje v boj, pa si lahko omislite električne razvlažilce. Pa vendar je najbolje, da imamo urejen dober sistem ventilacije. Če tega nimamo, potem moramo vsakodnevno, ročno, večkrat na dan prezračevati prostore, nujno je sproti brisati mokre stene in okenska stekla, ker če tega ne delamo, se nam bo hitro pojavila plesen, zelene in potem črne barve. Kuhanje v neprezračeni prostorih samo še pomaga vlagi. Če nimate nape z

zunanjim izpustom, imate težave. Enako velja za kopalnico, če nimate ventilatorja, se tuširajte pri odprtem oknu. Če je prehladno, ga odprite za nekaj minut takoj, ko kopalnico zapustite. Kjer je vlaga doma, sobne rastline razstavljajte minimalno. Ste ne prepleskajte z barvami in posebnimi sredstvi, editivi, ki preprečujejo nastajanje plesni. V največ primerih so okna glavni krivec za nastajanje vlage. Na drugem mestu je slaba izolacija. Zato najprej zamenjajte okna. Najbolj priporočljiva so lesena, če boste dali plastična, bodite pozorni, da imajo sistem prezračevanja.

TRGOVINA
ZA TOPLE ZIMSKE DNI

KAMIN

SAVAL

Sanacije dimnikov z nerjavečimi cevmi
Povrtavanje in montaža, Diamantno vrtnanje
G 041 229 246

Možnost popustov
in obročnega
odplačevanja

www.dimniki-kamini.si

Na zalogi **jeklene dimne cevi za kamine** v črni in sivi barvi in dimniški kompleti v črni in sivi barvi. Na zalogi tudi **18 vrst steklenih podlošnih plošč** (črne in transparent)

Razstavljenih je **40 kaminov:**

HASE NOVO: Kamini nemškega proizvajalca z visokim izkoristkom in sistemom proti sajenju stekla na vratih.
RIKA: Kvalitetni avstrijski kamini. Sistem proti sajenju stekla na vratih in za optimalno doziranje zraka v kamin.
NORDICA: Italijanski design, ugodne cene, raznovrstnost materialov.

HASE kamini na polena izdelani v Nemčiji z večkrat nagrajenim inovativnim dizajnom in odličnimi rezultati testiranj.

hase

RIKA

NORDICA

SCHIEDEL
ENABLES ENERGY EFFICIENCY

NUDIMO VAM:

- Vstavev nerjavečih tuljav in povrtavanje
- Podiranje dotrajanih dimnikov
- Zidava novih dimnikov
- Montaža nerjavečih kap dimnikov
- Menjava dimniških vrat
- Montaža troslojnih nerjavečih (fasadnih) dimnikov

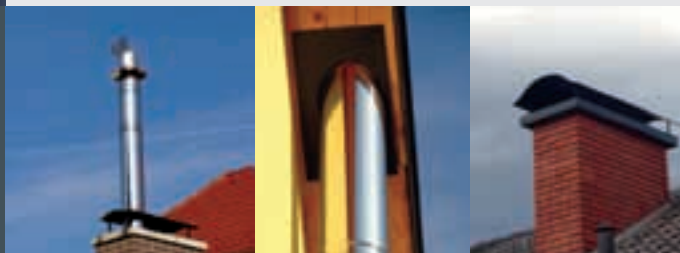
- Postavitev šamotnih dimnikov
- Ureditev dostopa do dimnikov na strehi
- Kondenzacijski odvodniki
- Sanacije z koaksialnimi dimovodi
- Prezračevanje kotlovnice
- Izračun presekov in vsa ostala dela, ki so potrebna, da bo vaš dimnik varen in funkcionalen

DOSTAVA V STANOVANJE, PRIKLOP NA DIMNIK!

■ Kamini na polena in pelete ■ Kotli za centr. ogrevanje na pelete ■ Kamini za centralno ogrevanje (etažno) ■ Kaminski vložki ■ Pribor za kamine ■ Dimne cevi in priključki ■ Podložne steklene plošče ■ Štedilniki na trda goriva ■ Sanacija dimnikov ■ Ogled in svetovanje

Aleš Avsenek s.p., Kranjska cesta 2, 4240 Radovljica (ZA GORENJSKO BANKO v Radovljici)
G 040 364 636, T 04 53 000 40, F 04 53 000 41, www.dimniki-kamini.si, info@dimniki-kamini.si

Delovni čas: od 9.00 do 18.00, sobota: od 9.00 do 12.00, nedelja in prazniki zaprto

OKNA ŠEMRL – ENERGETSKO VARČNA OKNA

V Mizarstvu Šemrl, družinskem podjetju iz Planine s tradicijo izdelave oken že od leta 1895, dajemo poseben poudarek na energetsko učinkovitost, kvalitetno obdelavo in dolgo življenjsko dobo naših izdelkov.

Stavbno pohištvo ima klasično vogalno vez, kar zagotavlja optimalno stabilnost izdelka, štirisistemsko površinsko zaščito za dolgo življenjsko dobo in okovje z možnostjo režnega prezračevanja.

Lastna montažna ekipa poskrbi za kvalitetno vgradnjo po RAL smernicah in vsa zaključna dela. Našim kupcem nudimo brezplačno svetovanje, meritve na objektu, pripravo ponudbe in pomoč pri izpolnjevanju vloge za pridobitev nepovratnih sredstev Eko sklada.

Z osebnim pristopom, kakovostnimi izdelki in profesionalno montažo stavbnega pohištva bomo zanesljivo izpolnili vaša pričakovanja, saj za nas niste le enkratni kupec, temveč partner, ki smo mu vedno na voljo.

AKCIJA VHODNIH VRAT

Izkoristite brezplačno montažo za potrjena naročila do 31. 12. 2013 in med prvimi vložite vlogo za nepovratna sredstva Eko sklada 2014.

OKNA ŠEMRL

*Izkoristite
brezplačno montažo*

- SMREKA
- MACESEN
- LES/ALUMINIJ

www.oknasemrl.eu

Brezplačne informacije:

051/628-505

Razstavní salon:

Planina 189 • 6232 Planina

MIZARSTVO ŠEMRL

Tradicija izdelave oken od leta 1895

So vaši
STROŠKI OGREVANJA
previsoki?

**Najboljša
rešitev!**

Najnovejši modeli toplotnih črpalk Mitsubishi Zubadan z vgrajenim bojlerjem sanitarne vode popolnoma nadomestijo vašo obstoječo peč na kurilno olje, drva, plin...

- › Delujejo popolnoma samostojno celo pri -25 °C.
- › Strošek ogrevanja je za najmanj 50% nižji glede na kurilno olje.**
- › Visoka temperatura ogrevanja priporočljiva za radiatorski sistem.
- › Ogrevanje plačujete mesečno glede na porabo električne energije.
- › Še nižja cena električne energije za imetnike toplotnih črpalk.***
- › Enostavna in hitra montaža na obstoječo centralno ogrevanje.
- › Obstoječo peč ni potrebno demontirati in lahko deluje vzporedno.
- › Ne potrebujete dimnika in z njim povezanih stroškov.
- › Dolga življenjska doba.

**POPUST
1200 EUR***

Najsodobnejše rešitve vseh vrst ogrevanja.

Toplotne črpalke

Solarni sistemi

Peči na pelete

Peči na drva

Brezplačno svetovanje

Garancija

Montaža na ključ

24-urni servis in pomoč

* Popust v višini 1.200,00 EUR se prizna ob nakupu toplotne črpalke Mitsubishi Zubadan z vgrajenim bojlerjem sanitarne vode.

** Izračun porabe ter procentualno nižja poraba je izračunana na trenutne cene energentov ter stanovanjsko hišo ob predpostavki srednje izolirane hiše z nizkotemperaturnimi radiatorji. Prihranek do 70% dosežemo pri dobro izolirani hiši in talnih gretjem.

*** GEN-I Poletni meseci bodo za gospodinjske odjemalce, ki so imetniki toplotnih črpalk in sodelujejo v akciji »Toplotne črpalke 2013«, prinesli posebno osvežitev cen, saj bodo te od vključno 1.5.2013 do 31. 12. 2014 še nižje.

NE GLEJTE, KAJ IMAMO, AMPAK KAJ ZNAMO

Gregor je skupaj z ženo Tino tretja generacija mizarjev v družini Škrjanc. Mizarstvo doma v Podnartu živi, a kot pravi Gregor: »Bili so hudi časi, a tako hudih prav gotovo še ni bilo.«

Miroslav Braco Cvjetičanin

V časih smo še videli luč na koncu tunela, danes ne več,« so bile njegove uvodne besede kot odgovor na vprašanje, kako kaj danes kaže mizarjem. In potem se je pogovor preusmeril v iskanje možnosti, kaj bi morali narediti, da bi se mizarški poklic sploh obdržal. In ker je Gregor Škrjanc mlad, energičen, zelo razgledan obrtnik, je poglobitno polemiko obrtništva razširil še na druge branže.

»Država je obrtnike zapustila. Obrtniki se počutimo, kot bi bili zunaj vsakega konteksta, ki ga država dela. Dobri smo za plačevanje državi, za dajatve, preobremenjeni smo z raznovrstnimi zakoni, ki nam onemogočajo normalno delo. Obrtna zbornica se ne zmeni za nas, ne odigra svoje vloge, za nas ne naredi praktično nič, mi ji pa redno plačujemo. Celotna državna politika ne

ponuja nobene spodbude obrtnikom. Po mojem mnenju gospodarske prihodnosti ne bodo zgradila velika, temveč srednja in mala podjetja. Med obrtniki ni nobene složnosti, ne samo med mizarji, da se razumemo, ampak med vsemi obrtniki. Trgovci so složni; ne govorim, da se kartelno dogovarjajo, ampak so složni, zato navijajo svoje marže v nedogled, s tem pa delajo ogromno škodo nam, proizvajalcem, kot seveda končnemu uporabniku. Predragi materiali, ki jih kupujemo obrtniki, povzročijo visoko ceno, posledično minimalen zaslužek proizvajalca in krog, v katerem bi moral vsak dobiti svoj delček zadovoljstva, je prekinjen. V teh časih se na žalost prekine ravno na točki, ki jo povezujemo obrtniki, se pravi proizvajalci. Končni uporabnik dojame, da smo obrtniki zanje predragi, zato končajo pri veletrgovcih, ki pa jim ponudijo to, kar jim pač ponudijo: slabe izdelke, slabe storitve, nizke cene, tako nizke, da obrtnik preprosto propade. Obrtniki smo hlapci, ne delavci. Ker nismo

Gregor in Tina Škrjanc, gonilni sili mizarstva MGT / Foto: Gorazd Kavčič

složni, nas država počasi, a vztrajno izkorišča. Nič novega nisem povedal, a raje kot da se hvalim, da »smo še vedno z brado nad gladino«, povem, kaj nas muči, kaj je treba narediti, da ne bomo za vedno zaprli svojih delavnic.«

Gregorju in Tini ni mar, če morata od jutra do mraka delati za firmo. Sprejemata pa dejstvo, da tega ni treba početi še njunim trem zaposlenim delavcem, na koncu pa naj bi slišali, da ni denarja za plače. Iz Gregorja bruhajo besede, Tina pa prikimava in pravi, da če bi ne razmišljala toliko o boljšem jutri, če bi ne bila tako optimistična, da sama prižgeta luč na koncu tunela ..., bi že zdavnaj bila še ena obrtniška delavnica žalostno zapečatenata.

»Držati se nad gladino, pomeni, verjeti v to, kar delaš, in pod nobenim pogojem vreči puške v koruzo oz. ugasniti žage. Če na banki rečejo, da ni kredita, greš na drugo ali tretjo ali četrto. Če bi bilo vse tako, kot mora biti, potem jih sploh ne bi prosili za denar. Se spomnite, kako so banke še ne dolgo nazaj same ponujale kredite in jim ni bilo jasno, da ga kak obrtnik ne potrebuje?«

Tina dodaja, da večina njunih dopustov mineva tako, da doma premiš-

ljujeta, kako naprej. Delavce pošljeta na dopust, ki so si ga zaslužili, onadva pa stakneta glavi in se gresta preživetja zase, zaposlene, za celo podjetje.

»S temi besedami bi rad opozoril državo, da mora nujno prisluhniti nam, obrtnikom. To je res nujno. Ne tako površinsko, kot to dela zdaj, ampak prisluhniti vsakomur posebej. Mi smo hvaležne stranke in prepričan sem, da le tako majhni, kot je naše podjetje, lahko državo, kot je Slovenija, potegnemo naprej, da ne rečem ven iz ... iz ..., saj veste česa (smeh). Država bi nam, malim obrtnikom, morala najprej znižati davke, druga postavka so predragi materiali, ki jih potrebujemo za svoje izdelke, tretji problem je neplačevanje računov, to že vsi vemo, in četrta je poštenost. Med mizarji je prišlo do dumpinga zaradi veletrgovcev in njihove ponudbe pohištva, ki sploh ne spada med pohištvo, ampak je prej embalaža.

Na vprašanje, kaj vse spada med odrekanje obrtnikov, je Gregor lepo razložil, da že prej omenjeno preživljanje dopusta, in nadaljeval, da obrtniško delo ni direktorsko delo, ampak je treba delati. On dela vse in pomaga vsem, od

pridobivanja novih poslov do montaže pohištva, tudi lakira in tudi pometa in še tako ženo ima, ki prav tako dela vse, kar podjetje potrebuje. Tina skrbi za papirje pa tudi v delavnici dela v kombinizonu; ni dela, za katerega ne bi prišla, samo da se naredi vse tako, kot je treba.

»Prihodnost vidimo, torej smo si sami prižgali luč na koncu tunela. Drugega ne znam niti nočem početi kot mizariti, zato se ne sprašujem: zakaj, ampak si odgovarjam: zato! Jasno? Če se vse podre, bom še vedno delal, pa tudi če sam. Saj sem sam tudi začel. Najraje bi imel sto zaposlenih, samo če to zdaj ni možno, sem srečen, da imam štiri sodelavce,« je še dejal Gregor.

Povsem jasno mi je bilo, zakaj jima še uspeva imeti zadovoljne in pridne zaposlene in zakaj je toliko zadovoljnih strank.

Gregor in Tina sta naš pogovor končala optimistično, nista hotela, da bi bil to samo krik na pomoč državi, ampak tudi spodbuda tistim obrtnikom, ki se »potapljaajo«, ki so zgubili kompas, naj ne odnehajo, naj vzdržijo in se borijo za svojo največjo ljubezen, za svojo obrt, delo, ki so (ga) tako vzljubili.

Sistemi za zbiranje in uporabo deževnice - rezervoarji, filtri, črpalke in ostala oprema

Bodite pametni! Izkoriščajte brezplačno deževnico in prihranite do 50 % pitne vode.

Izkoristite akcijske cene sistemov za zbiranje in uporabo deževnice. Prihranite. Akcijske cene do 30.11.2013

-30%

Platin

Slika je simbolična

Povozni-nizek podzemni rezervoar Platin. Sistem vsebuje rezervoar Platin 3000 L, nastavljen pokrov, filter, plavajoč sesalni odjem ter potopno črpalke z avtomatiko. Sistem je namenjen uporabi deževnice na vrtu. **Akcijska cena z DDV in dostavo je 1.545,13 eur.** Na voljo različne velikosti.

Pohodni podzemni rezervoar Carat RS. Sistem vsebuje rezervoar Carat RS 4800 L, nastavljen pokrov, filter, plavajoč sesalni odjem ter potopno črpalke z avtomatiko. Sistem je namenjen uporabi deževnice na vrtu. **Akcijska cena z DDV in dostavo je 1.546,61 eur.** Na voljo različne velikosti - tudi v povozni izvedbi do 12,5 t skupne obremenitve.

Carat RS

Slika je simbolična

Ugodne cene bioloških čistilnih naprav.

Biološki čistilni napravi Biorock in ClearFox delujeta po principu gravitacije in naravnega vleka-brez elektrike in dodajanja kemikalij. Samodejno delovanje z minimalnimi stroški vzdrževanja. Pridružite se več kot 50000 zadovoljnim kupcem po celem svetu.

Biološke čistilne naprave
-brez elektrike ; namesto kompresorja - naravni vlek
-z elektriko ; minimalno pokvarljivih delov

ARMEX ARMATURE d.o.o., Ivančna Gorica, 01/78 69 270 , info@armex-armature.si

www.cistilnenaprave-dezevnica.si www.armex-armature.si

PA PA, HIPIBUS!

Leto 2013 bo med drugim šlo v zgodovino kot pogrebno leto za enega od najbolj legendarnih avtomobilov vseh časov. Sledi popravek: Volkswagen Type2 je najbolj legendarno vozilo vseh časov.

Miroslav Braco Cvjetičanin

Kdor si ne upa pritrditi, naj prvi dvigne roko. In zdaj, če pogledate priloženo fotografijo, vas bo večina zgroženo vprašala: Mar to starino še vedno delajo? Odgovor je pritrdilen. V Sao Paulu v Braziliji bodo ta kombi proizvajali še do konca decembra 2013 in potem nič več. Konec! Za vse večne čase. No, v Evropi ga že več kot trideset let ne proizvajajo, zato ga nismo vajeni

drugače kot oldtimerja. Razlog, zakaj se bo ustavil tekoči trak, na katerem se je ta legenda vse do letos rojevala, je sumljive narave. Ljubitelji se nikoli ne bomo mogli strinjati z Brazilci, ki pravijo, da bodo T2, bulija, A-kombi nehali proizvajati zato, ker so se standardi spremenili. Ne morejo vgraditi zračnih zaščitnih blazin niti ABS zavor niti drugih pomembnih malenkosti, ki jih sodobni avtomobili po zakonu morajo imeti. Ste že kdaj sploh prebrali kaj tako smešnega? Ostareli hipiji so končno

privarčevali nekaj denarja in zdaj so ostali brez »osnovne opreme«. Verjeli bi, da ni več povpraševanja po tej legendi, vendar tudi to ne drži. V letošnjem letu jih bodo izdelali petnajst tisoč. Prodajajo se po petnajst tisoč evrov, kar je za tak kombi v Braziliji sicer občutno preveč denarja, vendar, halo, govorimo o legendi in prav nikoli ne ostane niti eden več kot teden dni na zalogi. To je podatek, ki govori o nesmiselnosti ustavitve proizvodnje. In po drugi strani, če jim je uspelo vgraditi električni pomik stekel, servo volan,

SIMPLY CLEVER

ŠKODA

1% NA MESEC
0% OBRESTI

Za vse modele Škoda!

AVTOHIŠA VRTAČ d.o.o., Delavska 4, Kranj, tel.: 04 27 00 235

klimatsko napravo, udobnejše, večje sedeže, potem bi lahko tudi manjkajoče blazine in boljše zavore. Pa vendar ... Zadnja serija, ki se bo delala pred pogrebom bulija, bo štela šeststo vozil in bo posebna izdaja, seveda. Poimenovana bo »bluza in krilo«, tako kot se je imenoval tisti nepozabni v šestdesetih in sedemdesetih letih. Na stranskih okencih bo imel intimne zavesice, ob volanu pa mp3-predvajalnik, seveda z USB-priključkom. Kitare in sandal ter vsaj enega džointa ne bo v serijski opremi, vendar smo prepričani, da bo zadnja serija po ceni 27 tisoč evrov za kos razgrabljena tisti dan, ko bodo začeli sprejemati naročila. Se opravičujem za oznako »kos«, moral bi napisati »dragulj«. In še nekaj žalostnega je treba napisati: naslednika T2 sploh ni na vidiku. Ne bo se zgodilo, tako kot se je to zgodilo hrošču z Beetlom, kar pomeni, da se bo vsem rabljenim hipibusom čez noč cena s 1. januarjem 2014 dvignila za vsaj sto odstotkov. In še ena žalostna informacija. Vseh šeststo vozil, proizvedenih v poslovilni seriji, bo naprodaj zgolj in samo v Braziliji za brazilske državljane. Torej boste ob nakupu morali dokazati, da ste Braziljec. S tem hočejo, da dragulj ostane doma. Upamo, da je ta informacija iz trte zvita ...

Volkswagen Type2 je imel predhodnika, ki je na ceste zapeljal že davnega leta 1947 in se je imenoval ... kako drugače kot Type1. V Nemčiji so jih delali vse do leta 1967, v Braziliji pa vse do leta 1975. Zračno hlajeni motor bokser, čisto

tak kot v hrošču. Obstajalo je kar nekaj motorskih različic, najmočnejši pa je bil 1,5-litrski in je dosegel 44 KM. Prvak v tej kategoriji na tej legendarni poti do zvezd je imel tri proizvodne različice, ki so jih poimenovali T1a, T1b, T1c. Model bulija T1 boste najlažje prepoznali po deljivem prednjem steklu.

Potem pa je prišla na »oblast« generacija flower power, seksualna revolucija je galopirala po vseh koticah razvitega sveta in jasno je bilo, da so potrebovali svoj osnovni mit, s katerim se bodo selili s koncerta na koncert in s protesta na protest. Leta 1968 je Volkswagen na svetovne ceste pripeljal avto, kombi, ki bo za vedno in še naprej zaznamoval avtomobilsko industrijo oziroma kar ☒ svet.

Tehnično so ga seveda posodobili, vendar lastnikov to ni kaj prida

zanimalo, avto je bil že zaznamovan kot hipijevsko vozilo. V Nemčiji so ga proizvajali do leta 1979, a se je proizvodnja najprej preselila v Mehiko, kasneje pa še v Brazilijo, v kateri bo, kot že napisano, dokončno ugasnilo življenje še ene avtomobilske legende. T2 je poganjal 1,6-litrski motor, ki je razvil 48 KM. Navadne zavore so nadomestili diski, kasneje sta prišla na vrsto 1,7- in 2,0-litrski motor in zaradi ameriške prodaje avtomatski menjalnik ter še vrsta drugih kozmetičnih sprememb, med katerim je bila največja sprememba tudi najbolj revolucionarna za hipije: prednje deljeno steklo so zamenjali s celim. Tega Nemcem ljubitelji legende T2 niso nikoli odpustili.

Kakšen bo svet, ko T2 ne bo več? Mnogi pravijo, da obupen. Nekateri, da celo neznosen.

Golf med karavani. Novi Golf Variant.

Novo generacija vsestranskega Golfa Variant med karavani izstopa predvsem zaradi popolnoma novega in izrazito dinamičnega športnega dizajna. Zmogljivi bencinski in dizelski motorji omogočajo osupljiv navor in dinamično vožnjo, oboje z nizko porabo goriva. Prostorna notranjost in še večji 605-litrski prtljažnik (ki ga je mogoče povečati kar do 1.620 litrov) zagotavljata dovolj prostora za vse aktivnosti – športne, službene in družinske. Če upoštevamo še bogat izbor opreme, je novi Golf Variant popolna kombinacija službenega in družinskega vozila.

Novi Golf Variant že za 17.105 EUR.

Emisije CO₂: 104–124 g/km.
Kombinirana poraba goriva: 3,9–5,3 l/100 km.

Slika je simbolna. Več informacij o specifični porabi goriva in specifičnih emisijah CO₂ pri novih osebnih vozilih najdete v priložni priručnik o varčni porabi goriva in emisijah CO₂, ki ga lahko brezplačno dobite na prodajnem mestu in na spletni strani www.volkswagen.si.

Das Auto.

Avtohiša Vrtač, d.o.o. Kranj, Delavska cesta 4, 4000 Kranj
Tel.: 04 27 00 200, www.avtohisavrtac.si

DEŽELA, V KATERI POLETJE TRAJA CELO LETO

Po dvomesečni prekinitvi letov zaradi krvavih protestov ob zamenjavi oblasti so se prejšnji petek na počitnikovanje v priljubljen letoviški kraj ob Rdečem morju, Hurgado v Egiptu, z redno linijo Adrije Airways spet odpravili številni poletja in brezskrbnega oddiha željni Slovenci.

Dina Kavčič

Zaradi avgustovskih nemirov v glavnem mestu Kairu (ki je od Hurgade oddaljen 650 km) in Aleksandriji je bil obisk Egipta s strani Ministrstva za zunanje zadeve do sedaj odsvetovan, čeprav v obmorskem mestu Hurgada in Sharm El Sheiku zaostrenih varnostnih razmer niti med izbruhom nemirov ni bilo čutiti. Da je Egipt, predvsem pa letovišča ob Rdečem morju, spet popolnoma varen, so novinarjem na tiskovni konferenci zagotovili tudi

najvišji državniki, kot so Guverner Rdečega morja, minister za civilno letalstvo in egiptovska veleposlanica v Sloveniji. Ker so Egipčani izredno prijazni in ustrezljivi, si želijo, da bi se turisti v Egiptu počutili tako, kot bi prišli na obisk k prijateljem. Ta čas v primerjavi z lanskim letom beležijo za šestdeset odstotkov manj nočitev, čeprav hotelirji poudarjajo, da so s turisti 28 različnih narodnosti zidove vedno podirali, ne pa jih gradili, in da je tudi zamenjava oblasti stvar domačinov, ne turistov.

Medtem ko pri nas pogled skozi okno sporoča, da se začenjajo turbni poznojesenski dnevi in z

njimi zima, v zračni razdalji nekaj manj kot tri tisoč kilometrov, kar pomeni dobre tri ure leta z brniškega letališča, poletje vlada celo leto. Temperature se tudi pozimi ne spustijo pod 20 stopinj Celzija, Rdeče morje pa se ne ohladi pod 19 stopinj Celzija, zaradi česar v njem uspevajo čudoviti koralni grebeni. Načeloma dežuje le en dan v letu, tako da bi morali imeti že neznanško smolo, če bi se ravno takrat znašli tam. Prijetna klima, ki je kljub visokim temperaturam zaradi suhega ozračja in prijetnega pihljanja ni težko prenašati, je najbrž eden od poglavitnih razlogov, da se v Egipt

Na kokteju v baru v bazenu se boste počutili, kot bi počitnikovali na Karibih.

seli vse več Evropejcev, tudi Slovencev, ki si tam zaradi nizkih cen kupijo tudi kakšno nepremičnino. Samo v Hurgadi po zadnjih podatkih živi okoli šest tisoč Nemcev. Eden od njih je tudi direktor hotela Makadi Beach Peter Van Lieshout, ki v Egiptu živi že deset let. Njegova žena je Palestinka in dela v Kairu, hči pa v Kairu obiskuje nemško šolo.

01

Nemčijo obišče dvakrat letno, v resortu, v katerem dela pa imajo tudi po njegovi zaslugi namesto ruskih, ki so v Hurgadi sicer najštevilčnejši gostje, največ nemško govorečih gostov. Znano je, da so poleg boljših hotelov igrišča za golf in nenavadno je sredi puščavskih sipin videti skrbno negovano in enakomerno pokošeno trato igrišča za golf. Vodo za zalivanje pridobivajo z razsoljevanjem morske vode, pa tudi vso odpadno vodo prečistijo in z njo zalivajo rastline in zelenje. Čeprav bi več kot dovolj energije lahko pridobili iz sonca, ki jim ga res ne manjka, sončne energije še ne izkoriščajo. Hotelski resorti so čisti in lepo vzdrževani in ponujajo celo paletu aktivnosti, od odbojke na mivki, tenisa, do savne, ki pride v poštev predvsem v zimskih mesecih. Če vam sončenje na neskončnih peščenih plažah pod palmami in senčniki ni dovolj, obiskovalcem velik užitek predstavlja potapljanje ob koralnih grebenih v družbi živo pisanih eksotičnih rib in koral. Svojevrstno doživetje je tudi obisk tržnice in nakup tipičnih spominkov v obliki piramid in faraonov, hibiskusovega čaja, papirusa, začimb ali puščavske rože.

Če vas zamika dopust v Egiptu, se oglasite v eni od poslovalnic Kompassa, največjega slovenskega organizatorja počitnic in potovanj in postregli vam bodo z vsemi podrobnostmi, tudi cene za all inclusive pakete so dostopne. Letalo Airbus Adrie Airways s 180 sedeži pa bo z Brnika v Hurgado in Sharm El Sheik letelo vsako soboto celo leto.

02

03

04

- 01. Hotelir Peter Van Lieshout, po rodu Nemec**
02. Vodja prodajne mreže v Kompasu, Kranjčan Boško Praštalo in predstavnik potovalne agencije Travco, Egipčan Hani Michael v prestižni marini, v kateri se bohotijo mogočne jahte, ki so večinoma v lasti premožnih Rusov.
03. Na dolgih peščenih plažah vam za senčnik in ležalnik ni treba plačati.
04. Idilična terasa ob bazenu

Urejanje grobov

V oktobru začnemo urejati grobove za dan spomina na mrtve. Predvsem imamo v mislih klasične zasaditve mačeh, ki nadomestijo že odcvetele enoletnice. Vendar ne smemo pozabiti na spomladi cvetoče čebulnice. V primeru, da smo spomladi po cvetenju pustili čebulice in gomolje v zemlji, nas lahko naslednje leto preseneti veliko malih necvetočih rastlinic, ki kazijo videz zasaditve. Temu se ognemo, če po cvetenju odstranimo vse čebulice, tudi manjše zarodne, ki so ob razvoju rastlin nastale. Enako ravnamo z gomolji. Zemljo moramo res temeljito pregledati, saj želimo spomladi urejeno zasaditev tulipanov, žafranov, narcis in drugih cvetočih rastlin. Večje čebulice in gomolje očistimo, jih preventivno popršimo s fungicidom proti glivičnim obolenjem in jih shranimo v suhem zračnem prostoru. Manjše zarodne čebulice in gomoljčke pa lahko posadimo v vrt, kjer bodo lahko po treh ali štirih letih cveteli. Z očiščenjem grede na grobu se izognemo tudi morebitnim ličinkam, ki se v začetku poletja izležejo iz jajčec raznih žuželk ter objedajo čebulice in korenine rastlin.

Pri uporabi mačeh moramo biti pozorni, če se na gredi pojavi obolenje rastlin. Znaki bolezni so spremenjena barva in venenje venčnih in zelenih listov ter gnitje stebela ob površini tal. Tudi korenine so občutljive na gnitje in se lahko popolnoma ločijo od rastline. Vzrok te nevšečnosti so mikroskopske glive, ki živijo in se razmnožujejo v tleh, kjer mačeh gojimo več let zaporedoma. Te glive lahko preživijo v zemlji več let in tako ostane zemlja okužena. Ob takem napadu bolezni obolele rastline izkopljemo in zažgemo. Zato je najbolj primerno, da svojo zasaditev groba letno nekoliko spreminjamo ali pa ob odstranjevanju mačeh odstranimo tudi zemljo z grede in s tem preprečimo nadaljnjo okužbo. Namesto mačeh lahko zasadimo lahko jesenske rese. So vedno zeleni trajni grmički, ki za svojo rast potrebujejo kislila tla, torej moramo zemlji dodati šoto in pesek, ki ne vsebuje apnenca. Mnoge imajo rdeče, purpurno, bronasto, sivo in rumenkasto obarvane liste, nekatere, ki so poleti zelene, se obarvajo šele na jesen. Pri resah (*Erica*) nemalokrat pride do zamenjave z vreso (*Calluna*). Glavna razlika je ta, da rese cvetijo pozno pozimi in spomladi, medtem ko vrese od sredine poletja do jeseni. Starejše olesenele rastline nimajo več lepega grmičastega videza in jih moramo pomladiti z rezjo ali pa z delitvijo. To opravimo v spomladanskem času, preden začno rastline intenzivno rasti.

Ob nakupu ali izdelavi nagrobnega aranžmaja za dan spomina na mrtve bodite pozorni, da se oblika in barva aranžmaja ujema z ureditvijo in stilom groba. Tako je zelo lepo, če ob zasaditvi z resami postavimo tudi nagrobni aranžma, narejen v kombinaciji z reso.

Trajni nagrobni aranžmaji, ki so vse bolj priljubljeni, so lahko tudi nekoliko drugačni. Tako lahko v takih aranžmajih uporabimo nizke pokrovne okrasne trajnice s plodovi, cvetovi ali zanimivim zelenjem. Ko lončke razporedimo v posodi, mednje vstavimo koščke namočene cvetličarske gobe za sveže cvetje. Nato oblikujemo nagrobni aranžma z dodatkom zimzelenega zelenja in suhimi eksotičnimi plodovi.

Priprava na zimo (Kaj dela vrtnar?)

Čez poletje so se grede s trajnicami precej zarasle. Trajnice so se razširile, zraslo pa je tudi nekaj plevela. Dijaki so plevel populili in porezali odcvetele cvetove trajnic. Trajnice, ki so se preveč razširile, so razredčili. Rastlinam, ki so se preveč namnožile, so korenine (korenike, gomoljčke, čebulice ali šopaste korenine) ter listno maso oddelili od matične rastline. Trajnicam, ki so ostale na gredi, so dali več prostora. Tla so jim prezračili, da se bodo lahko naprej bohotile na gredi. Odstranjene trajnice dijaki uporabijo za razmnoževanje. To je najenostavnejši način razmnoževanja – razmnoževanje z delitvijo. Dijaki te sadike posadijo v lončke in take so spomladi primerne za sajenje ali pa jih že jeseni posadijo na novo stalno mesto. V jesenskem času je precejšen del vrtnarske prakse tudi urejanje okolice. Listavci intenzivno odmetavajo liste. Da je okolica lepa, poskrbijo naši vrtnarji in hortikulturni tehniki. Pomagajo si z metlami, pahljačastimi grabljami in tudi s traktorsko metlo. Na žalost strojno lahko pometa samo en dijak, medtem ko sirkove metle lahko vihti več dijakov hkrati. Ure pometanja s traktorjem in košnje s traktorsko kosilnico so najlepše.

Dijaki v okviru prakse z vrta pospravljajo tudi pridelek zelenjave. Rastline najprej izkopljejo, odrežejo ali oberejo, nato jih

Urejanje grede s trajnicami

očistijo in pripravijo za šolsko kuhinjo, za prodajo ali za skladiščenje. Nekatere vrste zelenjave tudi sušijo (peteršilj, zeleno) in spakirajo v vrečke.

Učenje vrtnarskih vsebin je dolgotrajen proces, ker v enem dopoldnevu ne napravijo izdelka (oz. pridelka), tako kot je to v nekaterih drugih poklicih. Kar nekaj časa preteče od setve, potikanja, sajenja, oskrbe rastlin do prodaje sadik, sajenja v korita ali celo do spravila pridelka. Vmes se lahko pojavijo še suša, toča, mrz, rastlinske bolezni ali škodljivci, vrtnarji pa morajo znati ukrepati v vseh situacijah.

Nataša Šink, univ. dipl. inž. agr., BC Naklo,
foto: N. Šink

Z zelišči v valove zdravja

Čas je, da v vrtovih porežemo še zadnja trajna zelišča in dišavnice. Z listov odstranimo zemljo, obtrgamo porumenele, poškodovane dele rastlin in jih pripravimo na sušenje. Najprimernejši način sušenja zelišč je v sušah, saj v tem obdobju sušenje na zraku zaradi obilice vlage ni več priporočljivo. Zelišča skladiščimo običajno leto dni v steklenih posodah, v papirnatih vrečah, lahko si sešijemo vreče iz blaga. V jesenskem času si zelišča lahko razmnožimo na vegetativne načine. Pogosto si izdelamo potaknjence ali razdelimo rastline s koreninsko grudo. Trajna zelišča v vrtu prekrrijemo s smrekovimi vejami ali listjem. Mnogi menijo, da rastline pozimi pozebejo, a velikokrat se zgodi, da rastline propadejo zaradi izsušitve, saj v zimskem obdobju sončna pripeka povzroči izhlapevanje iz rastlin, korenine pa iz zmrznjene zemlje niso sposobne črpati vode v tolikšni meri, kot je transpirirajo. Toplotno zahtevna zelišča presadimo v lonce in jih postavimo na svetlo mesto v kleti ali z njimi dekoriramo okenske police. Za vsakodnevno uporabo v kuhinjski si lahko pripravimo dišavnice na kuhinjskih okenskih policah. Lončki, zasajeni z zelišči, naj zavzamejo prostor daleč proč od radiatorja, saj zelišča ne prenesejo presuhega zraka. V naravi si nabereimo različne zdravilne plodove, zelo pogost je šipek, njegov mesnati del vsebuje veliko zdravilnih učinkovin, krepi imunski sistem, hkrati vsebuje veliko vitamina C in nas obvaruje pred prehladnimi obolenji. Jesen je tudi čas za izkop nekaterih korenin, kot je baldrijan, iz katerega si moramo pravilno pripraviti čaj, ki deluje izredno pomirjajoče.

Nataša Kunstelj, univ. dipl. inž. agr.
BC Naklo, foto: N. Kunstelj

6.11.: Polnozrnatni izdelki v zdravi prehrani (tečaj)

8.11.: Sladice ob Martinovem (tečaj)

8.11. - 15.12.: Kreativna promocija za cvetličarje in vrtnarje (strokovni seminar)

8.11.: Izobraževanje za parkovne vrtnarje (strokovni seminar)

11.11. – 13.11.: Varno delo s traktorjem in traktorskimi priključki

Več informacij: 04/2772-120, 041/499-936 ali e-naslov: tecaji@bc-naklo.si

OVEN
21. 3.–21. 4.

♥ Spremembe so včasih nujno potrebne, saj se drugače tudi ne more nikoli spremenjati na bolje. Tega se boste še kako dobro zavedali in dali vse od sebe.

€ Obeta se vam finančni vzpon. V tem času bodite še posebno pozorni na dogajanja okoli sebe, da česa ne zamudite, kar bi bilo za vas pomembno.

✓ Vodstvo boginje Marija mati božja: Verujte, da so bile vaše molitve uslišane.

BIK
22. 4.–20. 5.

♥ V vseh pogledih je za vas bližnja prihodnost zelo razburljiva. V ljubezni se vam odpira več različnih poti. Vedno se izbere prava.

€ V času, ki prihaja, boste imeli večje denarne izdatke. Res, da boste vse omejili na minimum, a še vedno bo izdatek večji, kot pričakujete.

✓ Vodstvo boginje Freja: Sprostite svoj pustolovski duh. Tvegajte in si drznite.

DVOJČKA
21. 5.–21. 6.

♥ Sprožil se vam bo niz nepričakovanih dogodkov. Prisluhnili boste notranjemu glasu in tako našli odgovore na marsikatero vprašanje.

€ Finančno se boste počutili brezskrbno, zato se boste odločili za razne nakupe. Ker si znate postaviti meje, se vam v vsakem primeru obeta zadovoljstvo.

✓ Vodstvo boginje Oonagh: Nobene potrebe ni, da hitite ali da silite v uresničitev. Vse se dogaja ob svojem času.

RAK
22. 6.–22. 7.

♥ Malo bolj se boste morali potruditi, če boste hoteli ljubljeno osebo obdržati. Vse preveč jemljete za samoumevno. Besede so odločilne.

€ Pri denarju bodite še posebno previdni. Investicija, za katero se boste odločali, ne bo tako dobra, kot si boste mislili. Zaupajte samo sebi.

✓ Vodstvo boginje Irena: Ni vam treba skrbeti, ker se bo vse krasno izšlo.

LEV
23. 7.–23. 8.

♥ Nekdo, ki vas je v preteklosti izigral, si bo želel nazaj navezati stike. Pustite mu do besede. Napake imamo vsi, morate se jih naučiti sprejemati.

€ Zaradi dobre novice boste z lahkoto ustvarili in dosegli svoj cilj. Dobro premislite, kako boste razpolagali z denarjem, in ne hitite.

✓ Vodstvo boginje Diana: Vzdržujte odločne misli, čustva in dejanja osredotočene na svoj cilj in uspeli boste.

DEVICA
24. 8.–23. 9.

♥ Malo se boste predali sanjarjenju in kovali načrte za prihodnost. Na samem začetku ne boste v svoj krog nikogar spustili. Veseli boste.

€ Izkoristili boste čisto vse dane možnosti in upravičeno čakali najbolj pozitivne rezultate vašega truda. Seveda vas čaka uspeh.

✓ Vodstvo boginje Sige: Pojdite sami v tišino in si vzemite čas za počitek, meditacijo in razmislek.

TEHTNICA
24. 9.–23. 10.

♥ Premalo se posvečate svojemu notranjemu jazu. Vzemite si čas in se poglobite v svojo preteklost, saj vas tam čakajo razni odgovori.

€ Trenutna situacija je čisto dobra, a vi boste hrepeneli še po več. Nestrpnost boste iskali odgovore, ki vam jih nihče ne more dati. Strpnost!

✓ Vodstvo boginje Izolda: Ljubezen, ki ste jo izkusili, je večna, ne glede na okoliščine.

ŠKORPIJON
24. 10.–22. 11.

♥ Malo preveč se boste igrali s čustvi in se tako nevede zapletli, da kar nekaj časa ne boste našli izhoda. Potrebujete nova življenjska spoznanja.

€ Vse spremembe, ki se vam obetajo, boste znali obrniti sebi v prid in odločitve, čeprav bodo težke, jih boste znali sprejeti.

✓ Vodstvo boginje Artemida: Vi in vaši dragi ste varni in duhovno zaščiteni.

STRELEC
23. 11.–21. 12.

♥ Več pozornosti boste začeli namenjati svojim čustvenim težavam, saj spoznate, da je to izvor vseh vaših drugih težav, ki pa jih ni malo.

€ Situacija, v kateri se boste znašli, bo pozitivna za vas, le reševala se ne bo tako hitro, kot si boste zamislili. Poglobiti se bo treba v bistvo in reševati vsako stvar posebej.

✓ Vodstvo boginje Metuljna Devica: Prav zdaj doživljate ogromno spremembo, ki vam prinaša velik blagoslov.

KOZOROG
22. 12.–20. 1.

♥ Prihajate v obdobje, ko se vam bodo začeli kopičiti uspehi. Ker s samozavestjo nimate težav, boste vse morebitne ovire znali preskočiti.

€ Novice vam bodo dale veliko za misliti. Naglost vam ne bo pomagala, rajši se posvetujte z nekom, na katerega besede veliko daste.

✓ Vodstvo boginje Sekhmet: Ste močnejši, kot mislite, da ste, in vaša moč zagotavlja srečen izid.

VODNAR
21. 1.–19. 2.

♥ V zadnjem trenutku vam bo uspelo ujeti življenjsko priložnost, ki bo še najbolj vplivala na vašem čustvenem področju.

€ Ker ste zadnje čase kar precej počivali, je čisto razumljivo, da boste morali zavihati rokave, če boste hoteli ujeti vse zamujeno.

✓ Vodstvo boginje Maeve: Spoštujte cikle svoje telesa, ravni energije in čustev.

RIBI
20. 2.–20. 3.

♥ Težave, ki so se vam nakopičile, bodo zginile same po sebi. Ker že dolgo časa odlašate, si tokrat vzemite svojih pet minut.

€ Zavedali se boste, da v bistvu gre vse po načrtu, a vendarle prepočasi, seveda za vaše pojme. Presenečeni boste nad izidom.

✓ Vodstvo boginje Istar: Ljubite se dovolj, da boste rekli ne tistim, ki od vas zahtevajo vaš čas in energijo.

KDO JE KDO?

Dvojna kava - kdor pije dvojno, zanj okus kave ni toliko pomemben, kolikor je pomembno poživilo, ki ga da taka doza. Oseba, ki pije dvojni ekspreso, mora imeti krotilca levov za šefa. Dolga kava - pozerska kava. Zakaj je dolga kava drugačna od dvojnega ekspresa? Ta pozer ima dvakrat več časa. Tisti, ki pije dolgo kavo, nima pojma o kavi. Makijato - filozofska kava. Tak človek ima preveč časa za razmišljanje ali denarja samo za en makijato ali pa oboje. Kapučino - če zahteva še vzorec na vrhu pene, potem se točno ve, da tak človek pije kavo samo zato, da gleda mimoidoče. Late - o, bog! Naslednjič mu prinesite šipkov čaj. Turška - le tisti, ki pije turško kavo, lahko reče, da ve, kaj je kava. Turška kava je izbor uživalcev kav. **M. B. C.**

MERCATOR EMIBA d.d., Tržaška cesta 2c, 1370 Logatec

KRALJICA GOSTOLJUBJA

POZNATE JO, LOKA KAVO, SVEŽO IN AROMATIČNO KAVNO MEŠANICO, PREŽETO S TRADICIJO. KAVO, KI JE ŽE VEČ KOT 45 LET DEL GOSTOLJUBJA, DRUŽABNOSTI IN TISTI, SAMO VAŠIH TRENUTKOV, KO POTREBUJETE OKUSNO POŽIVITEV. PRIVOŠČITE SI JO IN Z NJO POPESTRITE DAN ALI OBISK.

Loka kava

RIVAL - VTS, d. o. o., Ljubljana
Ob železnici 18, 1000 Ljubljana
Tel.: 01 520 71 50
Fax: 01 520 71 68
info@rival-vts.si
<http://www.rival-vts.si/>

PE Gorenjska
Ulica Mirka Vadnova 1,
4000 Kranj
Fax: 0590 13 390
branko.malesic@rival-vts.si
tel.: 040 26 60 11
zoran.lakicevic@rival-vts.si
tel.: 040 55 00 55

Skupni cilj je, da bi se ljudje počutili varne

Bodite pozorni na neznance, ki ne spadajo v vaše okolje! Vlomilci vedno pridejo na ogled bodoče tarče napada pod raznimi pretvezami in zvijačami: prodaje izdelkov, izvajanje anket, zbiranje prispevkov, na videz običajen sprehod z otroki ipd. Ko pridejo opazovat bodoče tarče, so vidni in ranljivi. Zapišite si čim več podatkov o opaženih sumljivih osebah in vozilih ter o njih takoj obvestite policijo. Vam na videz nepomemben podatek policiji pri raziskavi ali preprečitvi kaznivih dejanj lahko zelo koristi in vas posledično obvaruje pred nepridipravi.

ZA SAMOZAŠČITNO RAVNANJE GLEDE VARNOSTI VAŠEGA DOMA PREDLAGAMO:

1. Sodelujte s sosedi. Kadar za dlje časa odidete od doma, naj popazijo tudi na vašo hišo.
2. Opremite hišo z varnostnimi vrati, kakovostno ključavnico in rešetkami na nizkih oknih.
3. V okolici hiše ne puščajte lestev, zabojev in orodja, ki bi lajšali aktivnosti pri vlomu.
4. Vaša hiša naj ne bo nikoli videti prazna in zapuščena.
5. Vgradite alarmno napravo. RIVAL-VTS je zastopnik znamke BOSCH za video nadzorne, protivlomne, protipožarne in druge varnostne sisteme. Naprava naj bo neprekinjeno vse dni v letu povezana z varnostno-nadzornim centrom RIVAL-VTS, d. o. o., Ljubljana, z zagotovljenim posredovanjem varnostnika ob sprožitvi alarma.

STORITVE, ZA KATERE IMAMO LICENCO, SO:

1. varovanje ljudi in premoženja;
2. prevoz in varovanje gotovine ter drugih vrednostnih pošiljk 1., 2., 3. in 4. razreda;
3. varovanje javnih zbiranj;
4. varovanje prireditve v gostinskih lokalih;
5. upravljanje z varnostno-nadzornim centrom;
6. načrtovanje sistemov tehničnega varovanja;
7. izvajanje sistemov tehničnega varovanja.

V skladu s Pravilnikom o požarnem varovanju (Ur. l. RS, št. 107/2007) imamo od Uprave RS za zaščito in reševanje izdano Odločbo o pooblastilu za izvajalca požarnega varovanja.

Upravljamo lasten varnostno nadzorni center (VNC) kategorije II., na katerem sprejemamo signale iz raznovrstnih sistemov za varovanje in nadzor objektov ter oseb, v skladu s standardom SIST BS 5979:2005.

PROJEKTIRAMO, DOBAVIMO, VGRADIMO IN SERVISIRAMO NASLEDNJE VARNOSTNE SISTEME:

protivlomne alarmne sisteme, protipožarno javljanje in videonadzorne sisteme.

Imamo Certifikat avtoriziranega distributerja za celoten program varnostne tehnike Bosch na Območju RS, ki zajema sisteme za javljanje vloma, požara in video nadzora ter od Fakultete za elektrotehniko tudi Certifikat št. 09040-C-686P3.

Po opravljenem strokovnem ogledu in oceni ogroženosti ter dogovoru izdelamo predračun za dobavo,

gradnjo, pogon, izobraževanje osebja za rokovanje, servisiranje in vzdrževanje vgrajenih naprav.

STORITVE VNC, KJER OPERATERJI DELUJEJO NEPREKINJENO VSE DNI V LETU:

- sprejem protivlomnih, protipožarnih in video alarmnih signalov, alarmov zastoja dvigal, prisotnosti ogljikovega monoksida, dviga ali padca temperature, izpusta plina, vode, socialnih alarmov in drugih signalov za varovanje;
- obveščanje, analize, poročanje;
- vodenje, nadzor in usmerjanje intervencijskih skupin za ukrepanje na objektih, kjer se sprožijo alarmni sistemi ali nas pokličejo po telefonu.

INTERVENCIJSKO VAROVANJE Z VARNOSTNIKI:

Je način varovanja ljudi in premoženja pred odtujitvijo, poškodovanjem ali uničenjem, ki ga izvaja vnaprej določena in usposobljena skupina varnostnikov, z ukrepi in dolžnostmi varnostnika s 45. čl. ZZasV-1 (Ur. l. RS, 17/2011):

1. opozorilo;
2. ustna odredba;
3. ugotavljanje istovetnosti;
4. površinski pregled;
5. preprečitev vstopa na varovano območje oziroma izstopa z njega;
6. zadržanje osebe;
7. uporaba fizične sile;
8. uporaba sredstev za vklepanje in vezanje.

Varnostna služba deluje neprekinjeno vse dni v letu. Intervencijski čas od sprožitve alarma do prihoda je 5 do 15 minut. Varnostniki so primerno opremljeni (taktični čevlji, svetilka, radijska zveza, mobitel, strelno orožje, sredstva za vklepanje ...) in nosijo predpisano označeno delovno obleko.

OBHODNA VARNOSTNA SLUŽBA:

Zanesljivo zagotovi izboljšanje stanja varnosti na območju, ker ima prisotnost varnostnika močan preventiven učinek in v praksi se je že mnogokrat zgodilo, da je varnostnik na obhodu zalotil in prijel oz. pregledal vlomilca ali kršitelja reda.

Varnostnik ugotavlja predvsem:

- prisotnost sumljivih oseb in vozil ali zapuščenih predmetov,
- stanje vseh možnih dostopov v varovano območje in objekte,
- stanje razsvetljave, zaklenjenost vozil ipd. oz. vse, kar naročnik naroči za pregled.

NA GORENJSKEM IMAMO:

1. intervencijska vozila z varnostniki, ki nadzorujejo območje mest in krajev:
 - Kranj, Tržič, Predvor, Cerklje,
 - Škofja Loka, Medvode, Gorenja vas, Železniki,
 - Bled, Lesce, Radovljica, Begunje, Jesenice,

2. 40 (štirideset) usposobljenih varnostnikov, ki za eno stranke opravljajo naročeno varovanje domov, vikendov, poslovnih prostorov, tovarn, hotelov, prireditvev na prostem in v gostinskih lokalih ter prevoz in varovanje gotovine.

NEKAJ NASVETOV ZA SAMOVAROVANJE:

Za vsak dan:

1. Hodite v nasprotni smeri od smeri prometa.
2. Ko vstopate v stavbo, vozilo ali druge prostore, ki jih boste odklenili, si prej pripravite ključne in jih imejte v roki ter bodite pozorni na okolico.
3. Če vas zasleduje neznanec, ne pojdite domov, pač pa na osvetljen javni prostor, kjer se ljudje, in pokličite policijo.
4. Roke imejte vedno proste. Za hojo izbirajte osvetljene in obljudene ulice.
5. Kadar dvigate gotovino v banki ali na bankomatu, preverite, ali vas kdo opazuje. Vedno zahtevajte upoštevanje polja diskretnosti.
6. Ročna torbica naj bo vedno zaprta in nikoli je ne puščajte brez nadzora (v lokalu, vlaku, pri vstopanju na avtobus ipd).
7. Izogibajte se množici. Storilci radi delujejo v gneči, vedno na efekt presenečenja in hitrosti ter tako izkoristijo nepazljivost žrtve.
8. Pazite in bodite pozorni na mimo vozeče motorje in kolesa.
9. Gotovine nikoli ne kažite v gostilnah ali na javnih prostorih, ne štejte na ulici niti denarice ne odpirajte brez potrebe. Še posebej, če imate s seboj večjo vsoto denarja.
10. Zlatnine, ur niti ničesar ne kupujte na ulici.

Ko vozite avto:

1. Ko izstopite, vedno preverite, ali ste avto dobro zaklenili.
2. Preden vstopite, preverite notranjost vozila.
3. Zaklenite se takoj, ko vstopite v vozilo.
4. Na križiščih se ne ustavljajte z odprtimi okni niti z odklenjenimi vrati. Napad v avtomobilu se lahko zgodi, ko se ustavite na križišču ali prehodu za pešce oz. zaradi drugih ovir na cestišču. Torbice ne puščajte na sovoznikovem sedežu, pač pa jo hranite pod svojimi koleno ali na manj vidnem mestu v vozilu.
5. V vozilu imejte prenosni telefon.
6. Ne parkirajte na odmaknjenih delih velikih parkirišč, med tovornjaki ...
7. Ne ustavljajte se, če se v sumljivih okoliščinah kdo rahlo zaleti v vaše vozilo, če vam svetijo z dolgimi lučmi ipd. Rajši si zapomnite čim več podatkov – tip, barva, registrska št. vozila, opis voznika – in obvestite policijo.
8. Če nameravate vprašati za smer, se ustavite na bencinskem servisu.
9. Ne ustavljajte se niti ne parkirajte tako blizu vozila pred seboj, da ne boste mogli speljati v primeru nevarnosti.

Branko Malešič, pomočnik direktorja

Velika pridobitev za vaše oči

V Art optiki Kranj predstavljajo novo aparaturo s strokovnim nazivom OCT oz. optična koherentna tomografija, kar v praksi pomeni novo diagnostično metodo, s katero se da zelo natančno pregledati mrežnico in očesno ozadje.

Draga, za bolnike pa predvsem dragocena naprava je že marsikomu dobesedno rešila vid, saj se s pregledom že v zgodnji fazi dajo odkriti morebitne okvare na rumeni pegi, ki bi se sicer diagnosticirale prepozno. Včasih se rumene pege ni dalo zdraviti, če pa se okvara odkrije dovolj zgodaj, so možnosti veliko večje. Prav s pomočjo naprave OCT, ki je edina na Gorenjskem, bodo pomagali mnogim bolnikom, ki bi sicer z zapleti lahko tvegali slepoto. Preglede v Art optiki v Kranju vsak petek popoldne opravlja specialist za delo na tem aparatu. Pregled traja nekaj minut, ni boleč, vendar je samoplačniški, zanj je treba odšteti šestdeset evrov. Vsak izvid pregleda zdravnik, specialist oftalmologije Sebastijan Žuraj, ki je mednarodni specialistični izpit iz oftalmologije opravil v Parizu leta 2007. Pred tem je bil pet let zaposlen na oftalmološkem oddelku v bolnišnici Izola, zdaj pa leto dni opravlja preglede vida v Art optiki. Doktor Žuraj svetuje, naj se za običajen pregled, ki ga v Art optiki opravijo

Sebastijan Žuraj, dr. med., specialist oftalmologije, med pregledom na novi aparaturi

na napotnico, odločijo vsi, ki imajo kakršnekoli težave z vidom, pregled z aparaturo OCT pa bi bil dobrodošel pri bolnikih z glavkomom, sladkorno

boleznijo ali revmatoidnim artritisom (na terapiji z rezhinom), saj so zaradi teh bolezni posredno izpostavljeni največjemu tveganju.

ČAKAJO VAS NOVE KOLEKCIJE KOREKCIJSKIH IN SONČNIH OČAL

V naši okulistični ambulanti imamo preglede vsak dan, čakalna doba je kratka. Na voljo je veliko korekcijskih okvirjev po ugodnih cenah, stekla so odlične kakovosti. Na brezplačni pregled (če imate urejeno dodatno zdravstveno zavarovanje) se naročite po tel. št.: 059 070 250 ali na: art.kr@artoptika.si Obiščite nas, ne bo vam žal!

Delovni čas:

Pon. - pet. od 8.00 do 18.30, sob. od 9.00 do 12.00

Art
OPTIKA

Bleiweisova cesta 14, Kranj

NARAVNO RAZSTRUPLJANJE IN ČIŠČENJE TELESA OD ZNOTRAJ

detoxamin

AKTIVIRAN ZEOLIT - KLINOPTILOKIT UČINKOVITO DELOVANJE

Končno tudi v Sloveniji...

DETOKSIKACIJA: Zeolit je naraven silikat porozne strukture in pripada skupini sorbentov. Osnova za funkcijo zeolita je kristal in sposobnost ionske izmenjave. Kationi, ki se že nahajajo v zeolitu, npr. magnezij, kalcij, kalij in natrij, se lahko sproščajo in izmenjavajo, pri čemer prihaja do **vezave strupenih snovi** (svinca, amoniaka, živega srebra, cezija, pesticidov), kar zaščiti organizem pred škodljivimi snovmi, po drugi strani pa pripelje do izboljšanja sposobnosti detoksikacije organov, na primer jeter ali ledvic, organizem postaja **močnejši in odpornejši**, kar potrjujejo številne prisotne klinične študije zeolita, kot **medicinski produkt**.

detoxamin NOTRANJE RAZSTRUPLJANJE

PRI KATERIH BOLEZNIH IN STANJH JE ZEOLIT ZELO UČINKOVIT?

DT-002 ZEOLIT KAPSULE

180 KAPSUL

34,90 €

ALI

DT-001

ZEOLIT PRAH

32,90 €

DT-007 ZEOLIT Z DODATKOM MATIČNEGA MLEČKA

90 KAPSUL

39,90 €

ALI

DT-003

GVARANE

180 KAPSUL

1. Oskrbuje organizem z nujnimi mikroelementi: magnezijem, manganom, kalcijem, železom, kalijem in silicijem.
2. Stabilizira in popravlja **krvni obtok** in **pritisk**, **razširjene kapilare**, povečuje moč **srčne mišice**, pospešuje **postinfarktno regeneracijo**.
3. Pospešuje zdravljenje **hepatitisa**, **ciroze jeter**, denalne in **želodčne rane** in pomaga pri zaprtju.
4. V endokrinem sistemu stabilizira aktivnost endokrinih žlez, deluje pa tudi na **limfne žleze**.
5. Pri **diabetesu** mellitusu stabilizira celotno stanje in popravlja **glukoregulacijo**.
6. V **nevropsihiatriji** pomaga pri nespečnosti, **nevrozi** in **depresiji**, učinkovit pa je tudi kot dodatno sredstvo pri terapiji **epilepsije**.
7. Je zelo dobro dodatno sredstvo pri terapiji tumorja žleznega tkiva (tumorji jajčnikov, prostate, dojka), malignega melanoma, planocelularnega in mikrocelularnega karcinoma pljuč. Zmanjšuje negativne posledice sevanja in kemoterapije z izboljšanjem imunskega sistema organizma.
8. Dokazan je tudi učinek na glivične **infekcije na koži in nohtih** ter na tistih, ki so nastale kot **posledica sevanja**, **kemoterapije**, terapije z **antibiotiki**, uporablja se lokalno in oralno.
9. Zato ker vsebuje potrebne mikroelemente, izboljšuje absorpcijo kalcija in povečuje gostoto kosti, se priporoča pri **osteoporozi**.
10. Ker je močan imunostimulator, je lahko v veliko pomoč pri vseh boleznih, ki so povezane z motnjami **imunskega sistema**.

...Več na WWW.ENERGETIX.SI

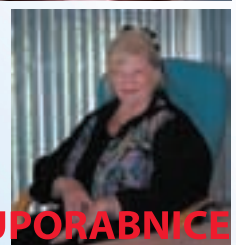
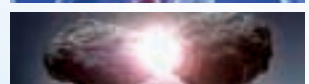
Že v lekarnah...

detoxamin

health

MNENJE UPORABNICE

Dr. Jelisaveta Kunosić

Neke noči me je pričel mučiti zobobol, občutila sem kljuvanje in vedela sem, da gre za gronolom. Okoli zoba sem nanela Detoxamin puder in v nekaj sekundah sta tako bolečina kot kljuvanje prenehala. Naslednji dan sem obiskala zobozdravnika, ki mi je brez težav očistil korenino. Moja druga težava se navezuje pri pojavu kožnega znamenja na glavi, ki je bilo zelo boleče. Zaradi suma maligne alteracije me je hčerka nagovarjala, naj opravim biopsijo, vendar sem prej želela preveriti učinek Detoxamina. Na prej omenjen boleč predel sem posipala Detoxamin puder, ponoči na temenu nosila magnetno ploščico in z dotikanjem ugotovila, da se kožna sprememba zmanjšuje. Tudi bolečina je postajala vedno manjša in po desetih dnevih se je sprememba povsem pozdravila.

detoxamin ZUNANJE RAZSTRUPLJANJE

DT-004 PUDER ZA KOŽO

NETO 60 g

25,00 €

Zaradi svojih mikropor, ogromne površine in hidrofiličnosti, je zeolit izredno primeren za posipanje na predel rane. Skrajša čas koagulacije in pripomore k hitrejšemu celjenju ran. Zaradi izredne absorpcijskega priporočamo pri lokalni uporabi:

- **poškodbe**, rane, vreznine, opekline
- **herpes**, genitalni herpes
- **psoriza**, seboreični dermatitis, ekcemi
- **paradentoza**, zobobol
- rane in **afte** v ustni votlini
- **glivična obolenja** nohtov in kože
- **piki** žuželk, vraščeni nohti, preležanine
- **virusni izrastki**
- **poškodbe lasišča**
- **starostni in pigmentni madeži**

TAKOJŠNJI UČINEKI!

...Več na WWW.ENERGETIX.SI

Za naročilo, poslano po pošti, ne zaračunavamo poštnine. Pri vsakem drugem naročilu in za stranke, ki so vsaj enkrat naročile Detoxamin in pri **vseh naslednjih naročilih** priznamo **10 % dodatnega popusta**.

Detoxamin preparati niso nadomestilo za medicinsko zdravljenje in se uporabljajo le kot dodatna terapija pri razstrupljanju.

PE Dunajska 202, 1000 Ljubljana
Del. čas: od 9^h do 19^h, sob.: od 9^h do 13^h
Tel.: 01 56 44 795, GSM: 041 658 705
www.zeolit-razstrupljanje.si

Zastopnik za Slovenijo
ENERGETIX
SLOVENIJA
Energetiks d.o.o.
Visoko 119, 4212 Visoko